

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
DEPARTAMENTO DE GEOGRAFÍA E HISTORIA
CURSO 2021-22**

ÍNDICE

1.	CONTEXTO.....	3
2.	CONTEXTUALIZACIÓN DE OBXECTIVOS.....	3
2.1.	EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.....	3
2.2.	BACHARELATO.....	4
3.	DATOS DO DEPARTAMENTO.....	5
4.	CONCRECIÓN PARA CADA MATERIA.....	6
4.1.	XEOGRAFÍA E HISTORIA 1º ESO.....	6
4.2.	XEOGRAFÍA E HISTORIA 2º ESO.....	15
4.3.	XEOGRAFÍA E HISTORIA 3º ESO.....	28
4.4.	XEOGRAFÍA E HISTORIA 4º ESO.....	40
4.5.	HISTORIA DO MUNDO CONTEMPORÁNEO 1º BACH.....	56
4.6.	HISTORIA DE ESPAÑA 2º BACH.....	85
4.7.	HISTORIA DA ARTE 2º BACH.....	112
4.8.	XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACH.....	144
4.9.	MÓDULO IV ESA.....	172
4.10.	HISTORIA DO MUNDO CONTEMPORÁNEO 1º BACEPA.....	176
4.11.	HISTORIA DE ESPAÑA 2º BACEPA.....	186
4.12.	XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACEPA.....	197
5.	METODOLOXÍA.....	207
5.1.	PRINCIPIOS METODOLÓXICOS E AS SÚAS IMPLICACIÓNS DIDÁCTICAS.....	207
5.2.	ESTRATEGIAS METODOLÓXICAS.....	208
5.3.	SECUENCIACIÓN HABITUAL DO TRABALLO NA AULA.....	208
5.4.	OUTRAS DECISIÓNS METODOLÓXICAS.....	209
6.	AVALIACIÓN.....	209
6.1.	PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN INICIAL.....	209
6.2.	ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS PREVIOS.....	210
6.3.	PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN CONTINUA.....	210
6.3.1.	Temporalización e estrutura das probas escritas:.....	210
6.3.2.	Cualificación das probas escritas:.....	210
6.3.3.	Cualificación das avaliacións:.....	211
6.3.4.	Recuperación das probas non superadas:.....	212
6.3.5.	Recuperación de avaliacións non superadas:.....	212
6.4.	PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA EN ESO.....	212
6.4.1.	Alumnado con avaliacións non superadas.....	212
6.4.2.	Alumnado coas tres avaliacións superadas.....	213
6.5.	PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA EN BACHARELATO E BACEPA.....	213
6.6.	PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL EXTRAORDINARIA EN BACHARELATO E BACEPA.....	213
6.7.	PROCEDEMENTO DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES.....	214
7.	OUTRAS AVALIACIÓNS.....	214
7.1.	AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	214
7.2.	AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....	215
7.2.1.	Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica:.....	215
8.	ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	216
8.1.	MEDIDAS ORDINARIAS.....	216
8.1.1.	Organizativas.....	216
8.1.2.	Curriculares.....	216
8.2.	MEDIDAS EXTRAORDINARIAS.....	216
8.2.1.	Organizativas.....	216

8.2.2. Curriculares.....	216
9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	216
10. ADDENDA: ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL OU A DISTANCIA	217
10.1. TRANSICIÓN Ó ENSINO NON PRESENCIAL, SE FOSE NECESARIO: ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL.....	217
10.1.1. METODOLOXÍA DIDÁCTICA.....	217
10.1.2. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN.....	217
Recuperación das probas non superadas:	220
Recuperación de avaliacións non superadas:.....	220
10.2. MEDIDAS DE ATENCIÓN AO ALUMNADO CON DIFICULTADES DIXITAIS	220

1. CONTEXTO

Recollido no Proxecto Educativo de Centro.

2. CONTEXTUALIZACIÓN DE OBXECTIVOS

2.1. EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lles permitan:

a. Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en ateras, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n. Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ. Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o. Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

2.2. BACHARELATO

O Bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lles permitan:

a. Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b. Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c. Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d. Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e. Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f. Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g. Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h. Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i. Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

l. Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

m. Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n. Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ. Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o. Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p. Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3. DATOS DO DEPARTAMENTO

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a	Impartida como afín. Departamento.
Historia de España Xeografía e Historia	2º BACH 2º ESO	A-B-C A-B-C	Carmela Besteiro	
Xeografía Xeografía e Historia	2º BACH 1º ESO	B-C-D	Mónica Fiallega	
Xeografía e Historia Historia de España Xeografía Hist Mdo Contemp Hist Mdo Contemp Xeografía e Historia	4º ESO 2º BACEPA 2º BACEPA 1º BACH 1º BACEPA 2º ciclo ESA	A-B	Alejandro D. Fernández	
Historia da Arte Hist Mdo Contemp Xeografía e Historia Xeografía e Historia	2º BACH 1º BACH 3º ESO 1º ESO	A-B A-B A	Mirian Bouso	

4. CONCRECIÓN PARA CADA MATERIA

4.1. XEOGRAFÍA E HISTORIA 1º ESO

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O medio físico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A Terra: a Terra no Sistema Solar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Coñecer o Sistema Solar e establecer as relacións entre os movementos da terra e a existencia das estacións e do día e da noite, e comprender a súa importancia na distribución dos climas e da Biota. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.2. Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Representación da Terra. Escala e linguaxe cartográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar e distinguir os sistemas de representación cartográfica, en soporte analóxico e dixital, e as súas escalas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1. Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1. Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Proxeccións e sistemas de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Analizar e identificar o mapa, e coñecer as imaxes de satélite e os seus usos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1. Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.1. Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Localización. Latitude e lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Localizar no mapamundi físico as principais unidades do relevo mundiais, os grandes ríos e as grandes zonas climáticas, e identificar as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h			▪ XHB1.6.2. Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflictan os elementos máis importantes.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.7. Medio natural europeo: principais trazos.	▪ B1.7. Ser capaz de describir as peculiaridades do medio físico europeo.	▪ XHB1.7.1. Explica as características xerais do relevo europeo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.8. Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.	▪ B1.8. Situar no mapa de Europa as unidades e os elementos principais do relevo continental.	▪ XHB1.8.1. Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m	▪ B1.9. Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.	▪ B1.9. Coñecer, comparar e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico europeo.	▪ XHB1.9.1. Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			▪ XHB1.9.2. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ m	▪ B1.10. Diversidade de espazos naturais europeos.	▪ B1.10. Coñecer os principais espazos naturais do noso continente.	▪ XHB1.10.1. Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.11. Medio natural: áreas e problemas ambientais.	▪ B1.11. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente e as súas consecuencias.	▪ B1.11.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
Bloque 3. A Historia				
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	▪ CSC ▪ CCEC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.3. Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Evolución das especies e a hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Entender o proceso de hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.6.1. Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Datar a Prehistoria e a Idade Antiga, e distinguir a escala temporal de etapas como estas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1. Distingue etapas dentro da historia antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Prehistoria e Idade Antiga: visión global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e os acontecementos históricos máis salientables da Prehistoria e da Idade Antiga, para adquirir unha perspectiva global da súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9.1. Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores. ▪ B3.9.2. Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social. ▪ B3.9.3. Prehistoria galega: megalitos e petróglifos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Coñecer as características da vida humana correspondentes aos dous períodos en que se divide a Prehistoria: Paleolítico e Neolítico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1. Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.2. Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Aparición dos ritos: restos materiais e artísticos; pintura e escultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Identificar os primeiros ritos relixiosos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.10.1. Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Coñecer algunhas características da vida humana neste período, así como o establecemento e a difusión de diferentes culturas urbanas, despois do neolítico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.11.1. Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Idade Antiga: invención da escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Recoñecer a importancia da descuberta da escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.1. Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Idade Antiga: historia de Exipto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Explicar as etapas en que se divide a historia de Exipto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.13.1. Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.13.2. Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.14. Idade Antiga: relixión exipcia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.14. Identificar as principais características da relixión exipcia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.14.1. Explica como materializaban os exipcios a súa creenza na vida do alén. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.14.2. Realiza un mapa conceptual cos principais deuses do panteón exipcio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.15. Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.15. Localizar e describir algúns exemplos arquitectónicos de Exipto e de Mesopotamia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.15.1. Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.16. Mundo clásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.16. Coñecer os trazos principais das polis gregas e a transcendencia do concepto de democracia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.16.1. Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.16.2. Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.17. Mundo clásico. Grecia: expansión comercial e política das polis gregas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.17. Entender a transcendencia do concepto de colonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.17.1. Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.18. Mundo clásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.18. Distinguir entre o sistema político grego e o helenístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.18.1. Elabora un mapa do imperio de Alexandre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.2. Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.19. Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.19. Entender o alcance do clásico na arte e na cultura occidentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.19.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.19.2. Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.20. Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.20. Caracterizar os trazos principais da sociedade, a economía e a cultura romanas, e recoñecer os conceptos de cambio e continuidade na historia da Roma antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.20.1. Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.20.2. Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.21. Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.21. Identificar e describir os trazos característicos de obras da arte grega e romana, diferenciando entre os que son específicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.21.1. Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.22. Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.22. Establecer conexións entre o pasado da Hispania romana e o presente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.1. Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.2. Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.22.3. Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC

Temporalización de contidos:

1ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia EDIXGAL	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
	O UNIVERSA TERRA	B1.1	A Terra :a Terra no Sistema Solar.	1-2	SET-OUT	10	1ª
		B1.2	Representación da Terra . Escala e lingua xe cartográfica.				
		B1.3	Proxeccións e sistemas de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos.				
		B1.4	Localización . Latitude e lonxitude.				
	RELEVO	B1.5	Trazos principais do relevo do mundo. Clima : elementos e factores. Diversidade climática no planeta.	3-4	OUT NOV	14	2ª
		B1.6	Medio físico do mundo e de Europa : relevo e hidrografía.				
		B1.7	Medio natural europeo : principais trazos.				
		B1.8	Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.				

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia EDIXGAL	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
	CLIMA, PAISAXES E MEDIO AMB.	B1.5.	Trazos principais do relevo do mundo. Clima : elementos e factores. Diversidade climática no planeta.	5-6	NOV DEC XAN	25	3ª
		B1.6.	Medio físico do mundo e de Europa : relevo e hidrografía.				
		B1.9.	Conxuntos biodinámicos do espazo xeográfico europeo.				
		B1.10.	Diversidade de espazos naturais europeos.				
		B1.11.	Medio natural : áreas e problemas medioambientais.				
	COMÚN Hª	B3.1.	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	Compartidos todos os temas de Historia	2º e 3º trimestre	En todos os temas de Historia	En todas as de Historia
		B3.2.	Fontes históricas.				
		B3.3.	Cambio e continuidade.				
		B3.4.	Tempo histórico.				
		B3.5.	Vocabulario histórico e artístico.				
	PREHIST.	B3.6.	Evolución das especies e a hominización.	7	FEB	9	4ª
		B3.7.	Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga.				
		B3.8.	Prehistoria e Idade Antiga : visión global.				
		B3.9.	Paleolítico : etapa ; características das formas de vida ; cazadores colectores. Neolítico : revolución agraria e expansión das sociedades humanas ; sedentarismo ; artesanía e comercio ; organización social. Prehistoria galega : megalitos e petróglifos.				
		B3.10.	Aparición dos ritos : restos materiais e artísticos ; pintura e escultura.				
MESOP. E EXIPTO	B3.11.	Idade Antiga : primeiras civilizacións urbanas . Mesopotamia e Exipto . Sociedade , economía e política.	8	FEB MAR	9	5ª	
	B3.12.	Idade Antiga : invención da escritura .					
	B3.13.	Idade Antiga : historia de Exipto .					
	B3.14.	Idade Antiga : relixión exipcia .					
	B3.15.	Idade Antiga : arte en Mesopotamia e Exipto .					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia EDIXGAL	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
GRECIA	B3.16.	Mundo dásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión.		9	MAR ABR	9	6ª
	B3.17.	Mundo dásico. Grecia: expansión comercial e política das polis gregas.					
	B3.18.	Mundo dásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo.					
	B3.19.	Mundo dásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía.					
ROMA	B3.20.	Mundo dásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e Imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo.		10	ABR MAI	9	7ª
	B3.21.	Mundo dásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura.					
ANT	B3.22.	Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo.		11	MAI XUÑ	9	8ª

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

1ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
O UNIVERSO E A TERRA	XHB1.1.1.	Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas biolóxicas do planeta.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE TIC
	XHB1.1.2.	Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOC TIC
	XHB1.2.1.	Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters.	50	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	TIC
	XHB1.3.1.	Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas.	50	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	TIC
	XHB1.4.1.	Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE TIC
	XHB1.4.2.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE TIC
RELEVO	XHB1.5.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE
	XHB1.6.1.	Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD CCL	CL EOE TIC
	XHB1.7.1.	Explica as características xerais do relevo europeo.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD CCL	CL EOE TIC
	XHB1.8.1.	Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	100	70	+	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízanse para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
CLIMA, PAISAXES E MEDIO AMB.	XHB1.6.2.	Elabora dimogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflíctan os elementos máis importantes.	100	70	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD CCL	CL EOE TIC
	XHB1.9.1.	Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa.	100	70	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD CCL	CL EOE
	XHB1.9.2.	Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	100	70	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE
	XHB1.10.1.	Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	50	70	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	CL EOE
	XHB1.11.1.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	100	70	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD CCL	CL TIC
COMÚN Hª	XHB3.1.1.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC	CL TIC
	XHB3.2.1.	Nomea e identifica catro fases de fontes históricas.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE
	XHB3.2.2.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL
	XHB3.2.3.	Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE
	XHB3.3.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL EOE TIC
	XHB3.4.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes endas xeográficas.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL TIC
	XHB3.5.1.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE TIC
PREHIST.	XHB3.6.1.	Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL EOE TIC
	XHB3.7.1.	Distingue etapas dentro da historia antiga.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL EOE TIC
	XHB3.8.1.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	CL EOE TIC
	XHB3.9.1.	Explica a diferenza entre os dous períodos en que se dividiu a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCL CAA	CL EOE TIC
	XHB3.9.2.	Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC PV
	XHB3.10.1.	Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".	50	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC	CL EOE TIC

MESOP E EXIPTO	XHB3.11.1.	Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC
	XHB3.12.1.	Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.13.1.	Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	CL EOE TIC
	XHB3.13.2.	Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE TIC
	XHB3.14.1.	Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE TIC
	XHB3.14.2.	Realiza un mapa conceptual cos principais deuses do panteón exipcio.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.15.1.	Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CAA	CL EOE TIC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
GRECIA	XHB3.16.1.	Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.16.2.	Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCL CAA	CL EOE TIC EC
	XHB3.17.1.	Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.18.1.	Elabora un mapa do imperio de Alexandre.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.18.2.	Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.19.1.	Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE TIC
	XHB3.19.2.	Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CMCCT CAA CCL	CL EOE TIC EC
ROMA	XHB3.20.1.	Confeciona un mapa coas etapas da expansión de Roma.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.20.2.	Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE

PI NA ANTIGÜ	XHB3.21.1.	Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.22.1.	Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana.	50	70	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.22.2.	Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC CAA	CL EOE TIC
	XHB3.22.3.	Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.	100	70	+	+	+	+	+	CSC CCEC	CL EOE TIC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia en aprender a aprender
CSC	Competencia social e cívica
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

LENDA TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora
EOE	Exposición oral e escrita
CA	Comunicación audiovisual
TIC	Tecnoloxías da información e a comunicación
EMP	Emprendemento
EC	Educación cívica
PV	Prevención da violencia

4.2. XEOGRAFÍA E HISTORIA 2º ESO

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O medio físico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localización. Latitude e lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Características xerais do medio físico de España e de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da Península Ibérica e de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Medio natural e problemas ambientais en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 2. O espazo humano				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Poboación europea: distribución e evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Proceso de urbanización no planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Paisaxes no territorio español e galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
Bloque 3. A historia				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao lonxo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ h ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Feudalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Reconquista e repoboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ h ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Arte románica, gótica e islámica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

Temporalización de contidos:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación	
				Mes	Número de sesións		
1ª Avaliación	Bloque 1. O medio físico		-	SET OUT	8	1	
	1	B1.1					Localización. Latitude e lonxitude
		B1.2	Características xerais do medio físico de España e Galicia				
		B1.3	Medio físico de España: relevo e hidrografía				
	2	B1.4	Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía	-	OUT NOV		
	3	B1.5	Clima: elementos e factores. Diversidade dimática da Península Ibérica e de Galicia	-	NOV	8	1
		B1.6	Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia				
		B1.7	Medio natural e problemas ambientais en España				
	Bloque 2. O espazo humano		Temas 9-10- 11	DEC	8		
	4	B2.1					Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios
		B2.2					Poboación europea: distribución e evolución
		B2.3					Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios
B2.4		Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
				Mes	Número de sesións	
5	B2.5	Proceso de urbanización no planeta	Tema 12	XAN	8	1
	B2.6	A cidade e o proceso de urbanización europeo				
	B2.7	A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.				
6	B2.8	Diversidade de medios naturais en España e en Galicia	Tema 13	XAN FEB	8	
	B2.9	Paisaxes no territorio español e galego				
	B2.10	Principais retos e problemas medioambientais en España				
		Bloque 3. A historia				
7	B3.1	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia	-	FEB	8	
	B3.2	Fontes históricas				
	B3.3	Cambio e continuidade				
	B3.4	Tempo histórico				
8	B3.6	Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	Tema 1	MAR	8	1
	B3.7	Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos				
9	B3.9	Islam. Península Ibérica: invasión musulmana. Evolución de Al-Ándalus e dos reinos cristiáns.	Tema 2	MAR ABR	8	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
10	B3.8	Feudalismo		Tema 3	ABR	8	1
11	B3.10	Reconquista e repoboación		Temas 4-7	MAI	8	
12	B3.11	Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.		Tema 6	MAI	8	1
13	B3.12	Arte románica, gótica e islámica.		Temas 2-5-8	MAI	8	
	B3.5	Vocabulario histórico e artístico					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
1		XHB1.1.1	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas	100%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD	
		XHB1.2.1	Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego	100%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD CCL	
2		XHB1.3.1	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español	100%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD	
		XHB1.3.2	Describe as unidades do relevo con a xuda do mapa físico de España	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD CCL	
		XHB1.4.1	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego	100%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD	

3	XHB1.5.1	Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos biodimáticos de España	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD CCL
	XHB1.5.2	Analiza e compara as zonas biodimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes	50%	70%	+	+	+	+		CAA CMCC T CD
	XHB1.5.3	Localiza nun mapa os espazos biodimáticos de Galicia.	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD
	XHB1.6.1	Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia	100%	70%	+	+	+	+	+	CMCC T CD CAA
	XHB1.7.1	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	50%		+	+	+	+	+	CAA CMCC T CD CCL
4	XHB2.1.1	Localiza nun mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas	100%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CSC CD
	XHB2.1.2	Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de a collida	100%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CSC CD
	XHB2.2.1	Explica as características da poboación europea	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CCL CSC CD
	XHB2.2.2	Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, evolución e dinámica.	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CSC CD CCL
	XHB2.3.1	Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CSC CD CCL
	XHB2.3.2	Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CSC CD CCL
	XHB2.4.1	Coñece o proceso de emigración galega, as súas etapas e os destinos principais	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCC T CSC CD CCL

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirse o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
5	XHB2.5.1	Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
	XHB2.5.2	Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
6	XHB2.6.1	Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
	XHB2.6.2	Distingue os tipos de cidades do noso continente	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
	XHB2.7.1	Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
7	XHB2.8.1	Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
	XHB2.8.2	Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra y de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD CCL	
	XHB2.9.1	Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
	XHB2.10.1	Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica	50%	70%	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSC CD CCL	
	XHB3.1.1	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	50%	70%	+	+	+	+	+	CCS CCEC	

8	XHB3.2.1	Nomea e identifica catro dases de fontes históricas.	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CCA
	XHB3.2.2	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais	50%		+	+	+	+	+	CSC CCA
	XHB3.3.1	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes, utilizando para isto as noións básicas de sucesión, duración e simultaneidade	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT
	XHB3.3.2	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT
	XHB3.4.1	Entende que varias culturas convívían á vez en diferentes endas xeográficas	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT
	XHB3.6.1	Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CCL
	XHB3.7.1	Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	50%	70%	+	+	+	+	+	CCA CSC
	XHB3.8.1	Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños	100%	70%	+	+	+	+	+	CSC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
9	XHB3.9.1	Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior	50%	70%	+	+	+	+	+	CCEC CSC	
	XHB3.9.2	Explica a importancia de Al-Ándalus na Idade Media	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CCEC CMCCT CCL	
10	XHB3.10.1	Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CAA	
	XHB3.10.2	Explica a importancia do Camiño de Santiago	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	
11	XHB3.11.1	Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC	
12	XHB3.12.1	Describe características da arte románica, gótica e islámica	50%	70%	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	
	XHB3.5.1	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época	100%	70%	+	+	+	+	+	CSC CCL	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

- CCL Comunicación lingüística
- CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD Competencia dixital
- CAA Competencia en aprender a aprender
- CSC Competencia social e cívica
- CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC Conciencia e expresións culturais

4.3. XEOGRAFÍA E HISTORIA 3º ESO

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O medio físico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localización. Latitude e lonxitude 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.3. Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
Bloque 2. O espazo humano				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Organización política e territorial de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a organización administrativa e territorial de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1. Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ c ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Sectores de actividade económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Analizar os datos do peso do sector terciario dun país fronte aos do sector primario e secundario, e extraer conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1. Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Recoñecer as actividades económicas que se realizan en Europa nos tres sectores, identificando distintas políticas económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.1. Diferencia os sectores económicos europeos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Sistemas económicos do mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Coñecer as características de diversos tipos de sistemas económicos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.4.1. Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Entender a idea de desenvolvemento sustentable e as súas implicacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.5.1. Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Recursos naturais e actividades agrarias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Localizar os recursos agrarios e naturais no mapa mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.1. Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.2. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.3. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.4. Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Pesca: tipos e problemática. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Explica e localiza os tipos de pesca e os seus problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.1. Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Explicar a distribución desigual das rexións industrializadas no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.8.1. Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Actividades terciarias: transporte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Analizar o impacto dos medios de transporte no seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.9.1. Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Actividades terciarias: comercio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Entender os fluxos e os bloques comerciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.1. Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.2. Describe as características do comercio internacional na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.10.3. Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Turismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Analizar o desenvolvemento do turismo e a súa importancia económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.11.1. Identifica os tipos de turismo e os seus efectos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.11.2. Valora a importancia do turismo na economía española e galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Analizar gráficos de barras por países e textos onde se reflectan os niveis de consumo, o comercio desigual e a débeda externa entre países en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.12.1. Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 		desenvolvemento e os desenvolvidos.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.12.2. Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.12.3. Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Relacionar áreas de conflito bélico no mundo con factores económicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.13.1. Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.13.2. Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacións con factores económicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
Bloque 3. A historia				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CMCCT
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B3.4. Tempo histórico.	▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía)	▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ l	▪ B3.6. Idade Moderna: concepto e datación.	▪ B3.6. Comprender a sianificación histórica da etapa do Renacemento en Europa.	▪ XHB3.6.1. Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	▪ CSC ▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B3.7. Renacemento e Humanismo: alcance posterior.	▪ B3.7. Relacionar o alcance da nova ollada dos humanistas, artistas e científicos do Renacemento con etapas anteriores e posteriores.	▪ XHB3.7.1. Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.8. Arte renacentista e barroca.	▪ B3.8. Coñecer a importancia da arte renacentista e barroca en Europa e en América.	▪ XHB3.8.1. Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g ▪ l ▪ h ▪ n ▪ ñ	▪ B3.9. Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII.	▪ B3.9. Coñecer a importancia dalgúns autores e obras destes séculos.	▪ XHB3.9.1. Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.10. Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.	▪ B3.10. Comprender a diferenza entre os reinos medievais e as monarquías modernas.	▪ XHB3.10.1. Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.11. Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.	▪ B3.11. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna.	▪ XHB3.11.1. Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	▪ CSC ▪ CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Entender os procesos de conquista e colonización, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.1. Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.2. Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.12.3. Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Coñecer trazos das políticas internas e as relacións exteriores dos séculos XVI e XVII en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.13.1. Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

Temporalización de contidos:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
1		B1.1.	Localización. Latitute e lonxitude	INTR.	SET	7	1ª
		B.IN.1.	O escenario físico das actividades humanas.	D			
2		B2.1.	Organización política e territorial de España.	1	OUT	4	2ª
		B2.2.	Sectores de actividade económica	2			
		B2.3.	Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.				
		B2.4.	Sistemas económicos no mundo.				
B2.13.	Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ó problema.						
3		B2.6.	Recursos naturais e actividades agrarias.	3	NOV	5	3ª
		B2.7.	Pesca: tipos e problemática.				
4		B2.8.	Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo.	4-5	NOV DEC	5	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
6	B2.9.	Actividades terciarias: transporte.		7	DEC XAN	10	1ª
	B2.11	Turismo.		7			
	B2.10	Actividades terciarias: comercio.		8			
	B2.12	Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.		8			
7	B2.5.	Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable		3-4-5-7-8	XAN	3	
8	B3.1.	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.		9	FEB	5	2ª
	B3.2.	Fontes históricas.		9			
	B3.3.	Cambio e continuidade.		9			
	B3.4.	Tempo histórico		-			
	B3.5.	Vocabulario histórico e artístico.		-			
	B3.6.	Idade Moderna: concepto e datación.		9			
9	B3.7.	Renaixemento e Humanismo: alcance posterior.		9-10	FEB MRZ	12	
	B3.8.	Arte renacentista e barroca.		10			
	B3.9.	Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII		10			

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
10	B3.11.	Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.		11	MRZ	8	1ª
	B3.12.	Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América.		11-12			
11	B.3.13.	Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos.		12-13-14-1	MAI	8	2ª
13	B3.10.	Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.		11-12-14	MAI XUÑ	6	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
1	XHB1.1.1.	Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CCL CD	TIC
	XHB1.1.2.	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CD	TIC
	XHB1.1.3.	Cofece e interpreta os tipos de mapas temáticos.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CCL CD	TIC
	XHB.IN.1.1.	Distingue nun mapa físico do mundo, nun de Europa, nun de España e nun de Galicia os principais accidentes xeográficos.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CCL CD	CL EOE
	XHB.IN.1.2.	Interpreta diogramas do mundo, de Europa e de España.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CCL CD	CL EOE
2	XHB2.1.1.	Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	100	80	+	+	+	+	+	CCL CMCCT CD CAA CSC	CL EOE
3	XHB2.2.1.	Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que a mosan estes datos.	100	80	+	+	+	+	+	CCL CMCCT CD CAA CSC	CA EOE
	XHB2.3.1.	Diferenza os sectores económicos europeos.	50	80	+	+	+	+	+	CCL CMCCT CAA CSC	CL EOE
	XHB2.4.1.	Diferenza aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.	50	80	+	+	+	+	+	CCL CSIEE CCL CAA CSC	CL EOE
	XHB2.13.1.	Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza	50	80	+	+	+	+	+	CAA CSC CSIEE CCL	EC EOE CL

4	XHB2.13.2.	Siñala áreas de conflito bélico no mapa mundi e relacións con factores económicos.	50	80	+	+	+	+	+	CCL CAA CSC CSIEE	EC PV CL EOE
	XHB2.6.1.	Sitúa no mapa as principais zonas agrícolas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CD CMCCT	EOE
	XHB2.6.2.	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CSIEE CD CMCCT	CL
	XHB2.6.3.	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo.	50	80	+	+	+	+	+	CD CAA CSIEE CMCCT	CL
	XHB2.6.4.	Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.	100	80	+	+	+	+	+	CCL CAA CSIEE CMCCT	EC EOE
	XHB2.7.1.	Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	50	80	+	+	+	+	+	CCL CMCCT CD CAA CSC CSIEE	EOE CL TIC
	XHB2.8.1.	Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	50	80	+	+	+	+	+	CCL CAA CSIEE	CL

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

2ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación					Competencias clave	Temas transversais	
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno			Observ. Clase
6	XHB2.9.1.		Traza sobre un mapa mundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	50	80	+	+	+	+	+	CD CAA CSC CSIEE	CL EOE
	XHB2.11.1.		Identifica os tipos de turismo e os seus efectos.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CCL CCEC CSIEE CD	CL EOE

		XHB2.11.2.	Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CCL CCEC CSIEE CD	CL EOE
		XHB2.10.1.	Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CD CCL CMCCT CSIEE	EOE
		XHB2.10.2.	Describe as características do comercio internacional na actualidade.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CCL CSC CSIEE	EOE
		XHB2.10.3.	Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CCL CSC CSIEE	EOE
		XHB2.12.1.	Compara as características do consumo interior de países como Brasil e Francia.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CCL CSC CSIEE CD	EOE TIC
		XHB2.12.2.	Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CCL CSIEE CD	TIC CL EOE CA
		XHB2.12.3.	Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CMCCT CSIEE CD CCL	CA TIC EOE
7		XHB2.5.1.	Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos da ve relacionados con el.	100	80	+	+	+	+	+	CCL CMCCT CD CAA CSC	EOE CL
		XHB3.1.1.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA CCEC	EOE CL
		XHB3.2.1.	Nomea e identifica catro dases de fontes históricas.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL
	8	XHB3.2.2.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL
		XHB3.3.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL EOE

9	XHB3.3.2.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL EOE
	XHB3.4.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes endas xeográficas.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	CL
	XHB3.5.1.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	XHB3.6.1.	Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE
	XHB3.7.1.	Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CCEC CAA CCL	CL EOE
	XHB3.8.1.	Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CCEC CMCCT CCL	CL EOE
	XHB3.9.1.	Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CCEC CAA CCL	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

3ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
10	XHB3.11.1.		Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE
11	XHB3.12.1.		Explica as causas que conduci ron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CMCT CAA CCL	CL EOE
	XHB3.12.2.		Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo.	50	80	+	+	+	+	+	CSC	CL EOE
	XHB3.12.3.		Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE PV
12	XHB3.13.1.		Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE PV
13	XHB3.10.1.		Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

- CCL Comunicación lingüística
- CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD Competencia dixital
- CAA Competencia en aprender a aprender
- CSC Competencia social e cívica
- CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC Conciencia e expresións culturais

LENDA TRANSVERSAIS

- CL Comprensión lectora
- EOE Expresión oral e escrita
- CA Comunicación audiovisual
- TIC Tecnoloxías da información e a comunicación
- EMP Emprendemento
- EC Educación cívica
- PV Prevención da violencia

4.4. XEOGRAFÍA E HISTORIA 4º ESO

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O século XVIII en Europa ata 1789				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo. ▪ XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época. ▪ XHB1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT
Bloque 2. A era das revolucións liberais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron. ▪ XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 3. A Revolución Industrial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. A ciencia no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT
Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		principio do XX.	transnacionais.	
			<ul style="list-style-type: none"> XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> g l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> g h l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> a c d g h l 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Revolución Rusa. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> g h l n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. A arte no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL CCEC
Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)				
<ul style="list-style-type: none"> g h l 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co 	<ul style="list-style-type: none"> XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. II República española e a Guerra Civil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Orixes da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. O Holocausto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Procesos de descolonización en Asia e África. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Crise do petróleo (1973). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Ditadura de Franco en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituintes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. A globalización económica: concepto e características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Cambio e continuidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Temporalización de contidos:

	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
1ª Avaliación	1	Bloque 1: O século XVIII en Europa ata 1789		Tema 1	SET	7	1
		B1.1	Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.				
		B1.2	A Ilustración				
		B1.3	Arte e ciencia en Europa do século XVIII				
	2	Bloque 2. A era das revolucións liberais		Tema 2 e 4	OUT	7	
		B2.1	Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; consecuencias				
		B2.2	Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español.				
	3	Bloque 3. A Revolución Industrial		Temas 3 e 4	NOV	8	
		B3.1	Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fixeron posible.				
		B3.2	Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.				
		B3.3	Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).				
		B3.4	Discusión en torno as características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?				
	4	Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial		Tema 6	NOV DEC	7	
B4.1		O imperialismo no século XIX: concepto.					
B4.2		Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.					
							1

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
	5	B4.3	Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial	Tema 7	XAN	8	1
		B4.4	A Revolución rusa				
		B4.5	A arte no século XIX				
	6	Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)		Tema 8 e 9	XAN FEB	8	
		B5.1	Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao cra c do 29 e a Gran Depresión.				
		B5.2	Fascismo italiano e nazismo alemán.				
		B5.3	II República española e a Guerra Civil.				
	7	Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)		Tema 10	FEB	8	
		B6.1	Orixes da II Guerra Mundial				
		B6.2	Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias				
		B6.3	O Holocausto				
	8	B6.4	Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrucción posbélica.	Tema 11	MAR	6	
		B6.5	Procesos de descolonización en Asia e África.				
	9	Bloque 10: A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía		-	MAR ABR	4	
		B10.1	Relación entre o pasado, presente e futuro a través da historia e a xeografía				
B10.2		Cambio e continuidade					
B10.3		Tempo histórico					
B10.4		Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)		Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación	
						Mes	Número de sesións		
3ª Avaliación	10	Bloque 7. A estabilización do capitalismo e o aillamento económico do bloque soviético			Temas 12 e 13	ABR	8	1	
		B7.1	Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".						
		B7.2	Crise do petróleo (1973)						
		B7.3	Ditadura de Franco en España.						
	11	Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI			Tema 13 e 15	MAI	8		
		B8.1	Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.						
		B8.2	Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias						
	12	B8.3	Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).		Tema 14	MAI	4		
		B8.4	Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.						
	13	Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI			Tema 15	MAI	4		1
		B9.1	A globalización económica: concepto e características						
		B9.2	Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.						
B9.3		Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito							

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
1ª Avaliación	0	XHB3.10.1.	Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA	
		XHB3.11.1.	Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA	
		XHB3.12.1.	Explica as causas que conduíron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	100%	80%	+		+	+	+	CSC CMCCT CAA CCL	
		XHB3.12.2.	Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC	

	XHB3.12.3.	Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB3.13.1.	Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA	
1	XHB1.1.1	Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB1.1.2	Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB1.2.1	Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	
	XHB1.3.1	Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	
	XHB1.3.2	Comprende as implicacións do empirismo e o método científico nunha variedade de áreas.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	
		XHB2.1.1	Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
2	XHB2.1.2	Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non so coma información senón tamén coma evidencia para os/as historiadores/as.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB2.2.1	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, a cudiño a explicacións causais, e sinala os pros e os contras	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB2.2.2	Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, a cudiño a explicacións causais, e indica os pros e os contras.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
3	XHB3.1.1	Analiza os pros e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	

4	XHB3.2.1	Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB3.2.1	Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB3.3.1	Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CSIEE CCL
	XHB3.4.1	Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC
	XHB3.5.1	Elabora un eixe cronolóxico, dia crónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCT
	XHB4.1.1	Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB4.1.2	Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB4.2.1	Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

2ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
5	XHB4.3.1	Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.		100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA	

6	XHB4.3.2	Analiza o novo mapa político de Europa.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA
	XHB4.3.3	Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB4.4.1	Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB4.5.1	Comenta analíticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CCEC
	XHB4.5.2	Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CCEC
	XHB5.1.1	Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinto orixe	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB5.1.2	Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 y de 2008.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA
	XHB5.1.3	Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB5.2.1	Explica diversos factores que fixeron posible a auge do fascismo en Europa.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CCL
	XHB5.3.1	Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CCL
XHB5.3.2	Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
XHB6.1.1	Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA	

7	XHB6.2.1	Sitúa nun mapa as fases do conflito	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA
	XHB6.2.2	Dá unha interpretación de por que finalizou antes a guerra europea que a mundial	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB6.2.3	Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB6.3.1	Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC
8	XHB6.4.1	Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB6.4.2	Describe as consecuencias da guerra de Vietnam	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB6.5.1	Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CCL
	XHB6.5.2	Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 y 60) e a India (1947)	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA
9	XHB10.1.1	Plantexa posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgúns consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA CCL
	XHB10.1.3	Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA
	XHB10.2.1	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes, utilizando para isto as noções básicas de sucesión, duración e simultaneidade	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT
	XHB10.2.2	Realiza diversos tipos de eixos cronolóxicos e mapas históricos.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT

	XHB10.3.1	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes endas ves xeográficos	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	
	XHB10.4.1	Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CCL	

(*). Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirse o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para a valiar este estándar.

3ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
10	XHB7.1.1	Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.		50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB7.1.2	Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.		100%	80%	+	+	+	+	+	CSC	
	XHB7.2.1	Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.		50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB7.3.1	Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco		100%	80%	+	+	+	+	+	CSC	
11	XHB8.1.1	Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época		100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA	
	XHB8.1.2	Comprende os pros e contras do estado do benestar		50%	80%	+	+	+	+	+	CSC	
	XHB8.2.1	Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.		100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
12	XHB8.3.1	Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.		50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	XHB8.3.2	Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroação de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituintes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc		100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CCL	

13	XHB8.3.3	Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Tierra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	100%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB8.4.1	Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB9.1.1	Busca na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CD CCL CAA
	XHB9.1.2	Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	XHB9.2.1	Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD
	XHB9.3.1	Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo das condicións sociais do proceso de globalización	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CD CAA CCL CMCT CSIEE
XHB10.1.3	Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI	50%	80%	+	+	+	+	+	CSC CMCT CAA	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

LEENDA COMPETENCIAS

- CCL Comunicación lingüística
- CMCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD Competencia dixital
- CAA Competencia en aprender a aprender
- CSC Competencia social e cívica
- CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC Conciencia e expresións culturais

4.5. HISTORIA DO MUNDO CONTEMPORÁNEO 1º BACH

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O Antigo Réxime				

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Trazos do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Definir e esquematizar os trazos do Antigo Réxime, describindo os seus aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais, utilizando diferentes tipos de diagramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.2. Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.1.4. Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Transformacións no Antigo Réxime: economía, poboación e sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Distinguir as transformacións no Antigo Réxime enumerar as que afectan a economía, a poboación e a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.2.2. Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Revolucións e parlamentarismo en Inglaterra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Explicar o parlamentarismo inglés do século XVII resumindo as características esenciais do sistema e valorando o papel das revolucións para alcanzar as transformacións necesarias para logralo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.3.1. Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.3.2. Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. O pensamento da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Relacionar as ideas da Ilustración co Liberalismo de comezo do século XIX, establecendo elementos de coincidencia entre ambas as ideoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.4.1. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.4.2. Establece as semellanzas e AS diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Relacións internacionais: equilibrio europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Describir as relacións internacionais do Antigo Réxime demostrando a idea de equilibrio europeo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Manifestacións artísticas do momento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Diferenciar manifestacións artísticas do Antigo Réxime e seleccionar as obras máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB1.6.1. Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 2. As revolucións industriais e as súas consecuencias sociais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Revolución industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais e ideolóxicos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Obter información que permita explicar as revolucións industriais do século XIX, seleccionándoa das fontes bibliográficas ou en liña nas que se ache dispoñible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Revolución ou revolucións industriais: características. Transformacións técnicas e novas fontes de enerxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Describir as Revolucións Industriais do século XIX e establecer os seus trazos característicos e as súas consecuencias sociais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.2.1. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.2.2. Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Protagonismo de Gran Bretaña e extensión do proceso de industrialización a outras zonas de Europa. Industrialización extraeuropea. Industrialización española e galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Enumerar os países que iniciaron a industrialización, localizalos adecuadamente e establecer as rexións onde se produce ese avance. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.3.1. Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.3.2. Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ m ▪ p 			partir de fontes historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Cambios debidos á Revolución Industrial: transportes, agricultura, poboación (migracións e novo concepto de cidade). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Identificar os cambios nos transportes, na agricultura e na poboación que influíron ou foron consecuencia da Revolución Industrial do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.2. Describe a partir dun plano a cidade industrial británica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.4.4. Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Economía industrial: pensamento e primeiras crises. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Analizar e seleccionar ideas que identifiquen as características da economía industrial e do liberalismo económico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Nacemento do proletariado e organización da clase obreira: orixes do sindicalismo e correntes de pensamento; partidos políticos obreiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Coñecer as correntes de pensamento que pretenden mellorar a situación da clase obreira do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB2.6.2. Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 3. A crise do Antigo Réxime				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Crise do Antigo Réxime: visión global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Analizar a evolución política, económica, social, cultural e de pensamento que caracteriza a primeira metade do século XIX, distinguindo os feitos, os personaxes e os símbolos, e encadrándoos en cada variable analizada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.1.1. Realiza eixes cronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Nacemento dos EEUU. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Describir as causas e o desenvolvemento da independencia de Estados Unidos, e establecer as causas máis inmediatas e as etapas da independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.2.1. Identifica xerarquías causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Revolución Francesa de 1789: aspectos políticos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar, a partir de información obtida en internet, a Revolución Francesa de 1789, incluíndo cada idea obtida nas causas, no desenvolvemento e nas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.3.1. Explica as causas da Revolución Francesa de 1789. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.3.2. Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Imperio Napoleónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Identificar o Imperio Napoleónico, localizar a súa expansión europea e establecer as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. O Congreso de Viena e o Absolutismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Analizar a transcendencia para Europa do Congreso de Viena e a restauración do absolutismo, e identificar as súas consecuencias para os países implicados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relaciónaaas coas súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Revolucións liberais ou burguesas de 1820, 1830 e 1848. O caso español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Identificar as revolucións burguesas de 1820, 1830 e 1848, e relacionar as súas causas e o seu desenvolvemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. O Nacionalismo: unificacións de Italia e Alemaña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Coñecer o proceso de Unificación de Italia e Alemaña, obtendo o seu desenvolvemento a partir da análise de fontes gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña a partir de fontes gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Cultura e Arte: Europa entre o neoclasicismo e o romanticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Descubrir as manifestacións artísticas de comezos do século XIX, obtendo información de medios bibliográficos ou de internet e presentándoa adecuadamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.8.1. Establece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neoclasicismo e o Romanticismo a partir de fontes gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Independencia das colonias hispano-americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Analizar utilizando fontes gráficas a independencia de Hispanoamérica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao comezo do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
Bloque 4. A dominación europea do mundo e a I Guerra Mundial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Tránsito do século XIX ao XX: visión global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Describir as transformacións e os conflitos xurdidos a finais do século XIX e comezos do século XX, e distinguir o seu desenvolvemento e os factores desencadeadores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Evolución dos principais Estados en Europa, América e Asia: Inglaterra vitoriana; Francia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Analizar a evolución política, social e económica dos principais países europeos, ademais de Xapón e os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.2.1. Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	(III República e II Imperio); Alemaña bismarckiana; o Imperio Austrohúngaro; Rusia; os Estados Unidos (da Guerra Civil ata comezos do século XX) e Xapón (transformacións de finais do século XIX).	Estados Unidos a finais do século XIX, e presentar información que explique tales feitos.	do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.2.2. Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra vitoriana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.2.3. Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Expansión colonial dos países industriais: causas; colonización e reparto de Asia, África e outros enclaves coloniais; consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Describir a expansión imperialista de europeos, xaponeses e estadounidenses a finais do século XIX, e establecer as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.3.3. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Relacións internacionais. Paz Armada: a Tripla Alianza e a Tripla Entente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Comparar sinteticamente os sistemas de alianzas do período da Paz Armada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. I Guerra Mundial: causas, desenvolvemento e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Distinguir os acontecementos que conducen á declaración das hostilidades da I Guerra Mundial, e desenvolver as súas etapas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB4.5.2. Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h			▪ HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ HMCB4.5.4. Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 5. O período de entreguerras, a II Guerra Mundial e as súas consecuencias				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.1. Economía, sociedade e cultura da época: os anos vinte.	▪ B5.1. Recoñecer as características do período de Entreguerras inseríndoas nos correspondentes aspectos políticos, económicos, sociais ou culturais.	▪ HMCB5.1.1. Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.2. Revolución Rusa; formación e desenvolvemento da URSS.	▪ B5.2. Esquematizar o desenvolvemento da Revolución Rusa de 1917 recoñecendo as súas etapas e os seus protagonistas máis significativos, e establecer as súas consecuencias.	▪ HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.3. Tratados de Paz e reaxuste internacional: Sociedade de Nacións.	▪ B5.3. Identificar os tratados de paz da I Guerra Mundial e establecer como unha consecuencia o xurdimento da Sociedade de Nacións.	▪ HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HMCB5.3.2. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.4. Estados Unidos e a crise de 1929: a Gran Depresión e o "New Deal".	▪ B5.4. Explicar a Gran Depresión e describir os factores desencadeadores e as súas influencias na vida cotiá.	▪ HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			▪ HMCB5.4.2. Comenta gráficos que explican a crise económica de 1929.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Fascismos europeos e nazismo alemán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Recoñecer a transcendencia dos fascismos europeos como ideoloxías que conduciron ao desencadeamento de conflitos no panorama europeo do momento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.5.1. Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.5.2. Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Relacións internacionais do período de entreguerras; viraxes cara á guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Comprender as relacións internacionais no período de entreguerras como elementos importantes das causas da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. II Guerra Mundial: orixes do conflito e características xerais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Identificar e explicar as desencadeadores da II Guerra Mundial, así como os feitos máis característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Desenvolvemento da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Establecer as etapas do desenvolvemento da II Guerra Mundial, distinguindo as que afectaron a Europa e as que afectaron aos Estados Unidos e a Xapón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Consecuencias da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Analizar o papel da guerra mundial como elemento de transformación da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.10. Antisemitismo: o Holocausto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.10. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ m 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.10.2. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.11. Preparación da Paz e a ONU. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.11. Obter e seleccionar información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa á posguerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 6. Evolución de dous mundos diferentes e os seus enfrontamentos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Formación do bloque comunista fronte ao bloque capitalista: Guerra Fría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Describir os feitos políticos, económicos, sociais e culturais que explican o xurdimento dos dous bloques antagónicos, clasificándoos e presentándoos adecuadamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Evolución das relacións entre as dúas superpotencias. Conflitos: da Guerra Fría á coexistencia pacífica e a distensión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Interpretar a Guerra Fría, a coexistencia pacífica e a distensión, e as súas consecuencias, e establecer acontecementos que exemplifiquen cada unha destas etapas das relacións internacionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Evolución da economía mundial de posguerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Distinguir feitos que explican o enfrontamento entre os bloques comunista e capitalista, revisando as novas dos medios de comunicación da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.3.1. Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Características sociais e culturais de dous modelos políticos diferentes: comunismo e capitalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Comparar e analizar o modelo capitalista co comunista desde os puntos de vista político, social, económico e cultural, e exemplificar coa selección de feitos que durante este período afectan as dúas grandes superpotencias: a URSS e os Estados Unidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.1. Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.2. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB6.4.4. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 7. A descolonización e o terceiro mundo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Orixes, causas e factores da descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Explicar os motivos e os feitos que conducen á descolonización, e establecer as causas e os factores que explican o proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Etapas e modelos de descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Describir as etapas e as consecuencias do proceso descolonizador, e identificar as que afectan a unhas colonias e a outras, establecendo feitos e personaxes significativos de cada proceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.2.2. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Desenvolvemento do proceso descolonizador: papel da ONU. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Definir o papel da ONU na descolonización, analizando información que demostre as súas actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. O terceiro mundo e o Movemento de Países Non Aliñados: problemas dos países do terceiro mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Analizar o subdesenvolvemento do terceiro mundo e establecer as causas que o explican. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.4.1. Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Relacións entre os países desenvolvidos e non desenvolvidos; nacemento da axuda internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Apreciar o nacemento da axuda internacional e o xurdimento das relacións entre os países desenvolvidos e subdesenvolvidos, reproducindo as formas de axuda ao desenvolvemento e describindo as formas de neocolonialismo dentro da política de bloques. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB7.5.1. Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 8. A crise do bloque comunista				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. A URSS e as democracias populares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Describir a situación da URSS a finais do século XX, establecendo os seus trazos máis significativos desde unha perspectiva política, social e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.1.2. Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Irrupción de M. Gorbachov: Perestroika e Glasnost. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Resumir as políticas de M. Gorbachov nomeando as disposicións concernentes á Perestroika e á Glasnost, e resaltar as súas influencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.2.1. Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Desintegración da URSS: CEI-Federación Rusa e as novas repúblicas exsoviéticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Analizar a situación creada co xurdimento da CEI e as repúblicas exsoviéticas, recollendo informacións que resuman as novas circunstancias políticas e económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI-Federación Rusa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Caída do muro de Berlín e evolución dos países de Europa central e oriental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Explicar a caída do muro de Berlín e nomear as súas repercusións nos países de Europa central e oriental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB8.4.2. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h			▪ HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B8.5. Problema dos Balcáns. Guerra de Iugoslavia.	▪ B8.5. Identificar o problema dos Balcáns, enumerar as causas do xurdimento de tal situación e resumir os feitos que configuran o desenvolvemento de conflitos nesta zona.	▪ HMCB8.5.1. Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín. ▪ HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia	▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 9. O mundo capitalista na segunda metade do século XX				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B9.1. Pensamento e cultura da sociedade capitalista na segunda metade do século XX.	▪ B9.1. Distinguir os postulados que defende a cultura capitalista da segunda metade do século XX establecendo as liñas de pensamento e os logros obtidos.	▪ HMCB9.1.1. Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX. ▪ HMCB9.1.2. Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet	▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B9.2. Estado do benestar.	▪ B9.2. Describir o Estado do benestar, aludindo ás características significativas que inflúen na vida cotiá.	▪ HMCB9.2.1. Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B9.3. Proceso de construción da Unión Europea: das Comunidades Europeas á Unión.	▪ B9.3. Explicar o proceso de construción da Unión Europea enumerando os fitos máis destacados que configuran a súa evolución.	▪ HMCB9.3.1. Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.	▪ CSC ▪ CMCCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B9.4. Obxectivos e institucións da Unión Europea.	▪ B9.4. Coñecer os obxectivos da Unión Europea en relación coas institucións que compoñen a súa estrutura.	▪ HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.	▪ CSC ▪ CCL

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.5. Evolución dos Estados Unidos: dos anos 60 aos 90. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.5. Describir a evolución política, social e económica dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90 do século XX, sintetizando os aspectos que explican a transformación da sociedade norteamericana e que constitúen elementos orixinais do Estado do benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.5.1. Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.5.2. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.6. Xapón e os novos países asiáticos industrializados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.6. Identificar as singularidades do capitalismo de Xapón e os novos países industriais asiáticos, establecendo trazos de carácter político, económico, social e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB9.6.1. Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			Bloque 10. O mundo actual desde unha perspectiva histórica	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Globalización e medios de comunicación: impacto científico e tecnolóxico. Caída do muro de Berlín. atentados de Nova York. A inmigración como fenómeno globalizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Analizar as características da globalización e describir a influencia dos medios de comunicación neste fenómeno, así como o impacto dos medios científicos e tecnolóxicos na sociedade actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.1.1. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.1.2. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.1.3. Extrae conclusións de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. A ameaza terrorista nun mundo globalizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Describir os efectos da ameaza terrorista (yihadismo, etc.) sobre a vida cotiá, e explicar as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.2.1. Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (cidadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Europa: reto e unión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Resumir os retos da Unión Europea no mundo actual, identificando os seus problemas para amosarse como zona xeopolítica unida fronte a outras 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 		<ul style="list-style-type: none"> áreas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.3.2. Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI, tras os atentados do 11 de setembro de 2001. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Enumerar os trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI identificando a transcendencia dos atentados do 11-S e explicando as transformacións e o impacto ocasionado a este país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.4.1. Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5. Hispanoamérica: situación actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5. Analizar a evolución política, económica, social e cultural de Hispanoamérica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.5.1. Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6. O mundo islámico na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6. Describir a evolución do mundo islámico na actualidade, resumindo os seus trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.6.1. Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7. África islámica, subsahariana e Sudáfrica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7. Distinguir a evolución dos países de África relacionando as súas zonas xeoestratéxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.7.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8. A India e China do século XX ao XXI: evolución política, económica, social e de mentalidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8. Resumir a evolución de China e a India desde finais do século XX ao século XXI, seleccionando trazos políticos, económicos, sociais e de mentalidades 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.8.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB10.8.2. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre países emerxentes de Asia e África. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 11. A historia contemporánea: o tempo histórico. Métodos e ferramentas propias da disciplina.				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Tempo histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Recoñecer que os acontecementos e procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB11.1.1. Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Fontes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Localizar e seleccionar información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias (biblioteca, internet, etc.), e analizar a súa credibilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB11.2.1. Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3. Vocabulario histórico e artístico da Idade Contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMCB11.3.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

Temporalización de contidos:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación	
					Mes	Número de sesións		
1ª Avaliación	0	B11.1.	Tempo histórico.	-	SET	1	1ª	
		B11.2.	Fontes históricas.					
		B11.3.	Vocabulario histórico e artístico da Idade Contemporánea.					
	1	VOC	B1.1.	Trazos do Antigo Réxime.	1	SET	8	1ª
			B1.2.	Transformacións do Antigo Réxime: economía, poboación e sociedade.				
			B1.5.	Relacións internacionais: equilibrio europeo.				
			B1.3.	Revolucións e parlamentarismo en Inglaterra.				
			B1.4.	O pensamento da Ilustración.				
			B3.2.	Nacemento dos EEUU.				
			B3.1.	Crise do Antigo Réxime: visión global.				
			B1.6.	Manifestacións artísticas do momento.				
	2	VOC	B3.3.	Revolución Francesa de 1789: aspectos políticos e sociais.	3	OUT	10	1ª
			B3.4.	Imperio Napoleónico.				
B3.5.			O Congreso de Viena e o Absolutismo.					
B3.6.			Revolucións liberais ou burguesas de 1820, 1830 e 1848. O caso español.					
B3.7.			O Nacionalismo: unificacións de Italia e Alemaña.					
3	VOC	B3.8.	Cultura e Arte: Europa entre o neoclasicismo e o romanticismo.	2	OUT NOV	8	2ª	
		B2.1.	Revolución Industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais e ideolóxicos).					
		B2.2.	Revolución ou revolucións industriais: características. Transformacións técnicas e novas fontes de enerxía.					

		B2.3.	Protagonismo de Gran Bretaña e extensión do proceso de industrialización a outras zonas de Europa. Industrialización extraeuropea. Industrialización española e galega.				
		B2.5.	Economía industrial: pensamento e primeiras crises.				
		B2.4.	Cambios debidos á Revolución Industrial: transportes, agricultura, poboación (migracións e novo concepto de cidade).				
	4	B2.6.	Nacemento do proletariado e organización da clase obreira: orixes do sindicalismo e correntes de pensamento; partidos políticos obreiros.	4	NOV	9	
	5	B4.1.	Transito do século XIX ao XX: visión global.	5	NOV DEC	8	
		B3.9.	Independencia das colonias hispanoamericanas.				
		B4.3.	Expansión colonial dos países industriais: causas; colonización e reparto de Asia, África e outros endaves coloniais; consecuencias.				

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
	6	B4.2.	Evolución dos principais Estados en Europa, América e Asia: Inglaterra vitoriana; Francia (III República e II Imperio); Alemaña bismarckiana; o Imperio Austrohúngaro; Rusia; os Estados Unidos (da Guerra Civil ata comezos do século XX) e Xapón (transformacións de finais do século XIX).	6	DEC	6	3ª
	7	B4.4.	Relacións internacionais: Paz Armada: a Tripla Alianza e a Tripla Entente.	7	XAN	9	
		B4.5.	I Guerra Mundial: causas, desenvolvemento e consecuencias.				
		B5.3.	Traitados de Paz e reaxuste internacional: Sociedade das Nacións.				
	8	B5.2.	Revolución Rusa; formación e desenvolvemento da URSS.	8	XAN FEB	9	4ª
	9	B5.1.	Economía, sociedade e cultura da época: os anos vinte.	9	FEB	7	
B5.4.		Estados Unidos e a crise de 1929: a Gran Depresión e o "New Deal".					
10	B5.5.	Fascismos europeos e nazismo alemán.	10	FEB MAR	9		
	B5.6.	Relacións internacionais do período de entreguerras; viraxes cara á guerra.					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación	
				Mes	Número de sesións		
3ª Avaliación	11	B5.7.	II Guerra Mundial: orixes do conflito e características xerais.	11	MAR	7	
		B5.8.	Desenvolvemento da II Guerra Mundial.				
		B5.9.	Consecuencias da II Guerra Mundial.				
		B5.10.	Antisemitismo: O Holocausto.				
		B5.11.	Preparación da Paz e a ONU.				
	12	B6.1.	Formación do bloque comunista fronte ao bloque capitalista. Guerra Fría.	12	MAR ABR	7	5ª
		B6.2.	Evolución das relacións entre as dúas superpotencias. Conflitos: da Guerra Fría á coexistencia pacífica e a distensión.				
		B6.3.	Evolución da economía mundial de posguerra.				
		B6.4.	Características sociais e culturais de dous modelos políticos diferentes: comunismo e capitalismo.				
	13	B7.1.	Orixes, causas e factores da descolonización.	13	ABR	6	
		B7.2.	Etapas e modelos de descolonización.				
		B7.3.	Desenvolvemento do proceso descolonizador: papel da ONU.				
		B7.4.	O terceiro mundo e o Movemento de Países Non Aliñados: problemas dos países do terceiro mundo.				
		B7.5.	Relacións entre os países desenvolvidos e non desenvolvidos; nacemento da axuda internacional.				
	14	B8.1.	A URSS e as democracias populares.	14	ABR MAI	7	6ª
		B8.2.	Irrupción de M. Gorbachov: Perestroika e Glasnost.				
		B8.3.	Desintegración da URSS: CEI-Federación Rusa e as novas repúblicas exsoviéticas.				
		B8.4.	Caída do muro de Berlín e evolución dos países de Europa central e oriental.				
		B8.5.	Problema dos Balcáns. Guerra de Iugoslavia.				
	15	B9.1.	Pensamento e cultura da sociedade capitalista na segunda metade do século XX.	15	MAI	7	
B9.2.		Estado do benestar.					
B9.3.		Proceso de construción da Unión Europea: das Comunidades Europeas á Unión.					
B9.4.		Obxectivos e institucións da Unión Europea.					
B9.5.		Evolución dos Estados Unidos: dos anos 60 aos 90.					
B9.6.		Xapón e os novos países asiáticos industrializados.					
16	B10.1.	Globalización e medios de comunicación: impacto científico e tecnolóxico. Caída do muro de Berlín. Atentados de Nova York. A inmigración como fenómeno globalizado.	16	MAI XUÑ	7	7ª	
	B10.2.	A ameaza terrorista nun mundo globalizado.					
	B10.3.	Europa: reto e unión.					
	B10.4.	Trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI, tras os atentados do 11 de setembro de 2001.					
	B10.6.	O mundo islámico na actualidade.					
	B10.7.	África islámica, subsahariana e Sudáfrica.					
	B10.5.	Hispanoamérica: situación actual.					
	B10.8.	A India e China do século XX ao XXI: evolución política, económica, social e de mentalidades.					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Es tándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais	
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase			
0	HMCB 11.1.1.	Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	50		+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA		
	HMCB 11.2.1.	Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.	50		+	+	+	+	+	CSC CD CAA CCL	CL EOE TIC	
	HMCB 11.3.1.	Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	EOE	
1ª Avaliación	1	HMCB 1.1.1.	Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 1.1.2.	Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE TIC
		HMCB 1.1.3.	Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CCEC	CL EOE
		HMCB 1.1.4.	Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 1.2.1.	Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan á economía, á poboación e á sociedade.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 1.2.2.	Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 1.5.1.	Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	EOE

	HMCB 1.3.1.	Describe as características do parlamento inglés a partir de fontes históricas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE TIC
	HMCB 1.3.2.	Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE
	HMCB 1.4.1.	Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE
	HMCB 1.4.2.	Establece as semellanzas e as diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE
	HMCB 3.2.1.	Identifica xerarquías causais na guerra da independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CAA	CL EOE
	HMCB 3.1.1.	Realiza eixes cronolóxicos que indúan dia cronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCCT	CL EOE TIC
	HMCB 1.6.1.	Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL CAA	CL EOE
2	HMCB 2.1.1.	Identifica as causas da primeira Revolución Industrial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.2.1.	Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.2.2.	Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.3.1.	Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	CL
	HMCB 2.3.2.	Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CMCCT	CL EOE TIC

	HMCB 2.3.3.	Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA	EOE
	HMCB 2.5.1.	Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC
	HMCB 2.4.1.	Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CSIEE	CL EOE
	HMCB 2.4.2.	Describe a partir dun plano a cidade industrial británica.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.4.3.	Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	EOE
	HMCB 2.4.4.	Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CD	EOE
3	HMCB 3.3.1.	Explica as causas da Revolución Francesa de 1789.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCCT	CL EOE
	HMCB 3.3.2.	Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 3.4.1.	Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	CL
	HMCB 3.5.1.	Analiza as ideas defendidas e as condicións do Congreso de Viena, e relaciónas coas súas consecuencias.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 3.6.1.	Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 3.7.1.	Describe e explica a unificación de Italia e de Alemaña a partir de fontes gráficas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CD	CL EOE

4	HMCB 3.8.1.	Estabece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neodasidismo e o Romantismo a partir de fontes gráficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CCEC	CL EOE
	HMCB 2.6.1.	Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.6.2.	Distingue e explica as características dos tipos de asodacionismo obreiro.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 4.1.1.	Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA	EOE
	HMCB 3.9.1.	Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao comezo do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	EOE
	HMCB 4.3.1.	Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
5	HMCB 4.3.2.	Localiza nun mapamundi as colonias das potencias imperialistas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	CL
	HMCB 4.3.3.	Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirse o 10% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para avaliar este estándar.

2ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Es tándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
6	HMCB 4.2.1.	Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.		50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	EOE

		HMCB 4.2.2.	Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra victoriana.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
		HMCB 4.2.3.	Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 4.2.4.	Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 4.4.1.	Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
		HMCB 4.5.1.	Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC
		HMCB 4.5.2.	Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	EOE
	7	HMCB 4.5.3.	Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
		HMCB 4.5.4.	Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	EOE
		HMCB 5.3.1.	Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 5.3.2.	Analiza o papel que xoga a Sociedade das Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE TIC
	8	HMCB 5.2.1.	Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
		HMCB 5.2.2.	Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE

9	HMCB 5.1.1.	Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE TIC
	HMCB 5.4.1.	Interpreta imaxes da Gran Depresión.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE TIC CA
	HMCB 5.4.2.	Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	CL EOE
10	HMCB 5.5.1.	Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 5.5.2.	Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX.	100	90	+	+	+	+	+	CSC	CL EOE
	HMCB 5.6.1.	Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 10% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
11	HMCB 5.7.1.		Identifica e explica as causas desencadeadoras da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 5.8.1.		Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 5.8.2.		Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	EOE

12	HMCB 5.9.1.	Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 5.10.1.	Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	PV EOE
	HMCB 5.10.2.	Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	PV EOE
	HMCB 5.11.1.	Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 6.1.1.	Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CD	CL
	HMCB 6.2.1.	Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	EOE
	HMCB 6.3.1.	Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista.	50	90	+	+	+	+	+	CSC	TIC
	HMCB 6.3.2.	Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficos que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD CMCCT	CL EOE
	HMCB 6.4.1.	Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficos.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	CL EOE
	HMCB 6.4.2.	Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficos.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	CL EOE
	HMCB 6.4.3.	Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 6.4.4.	Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE

13	HMCB 7.1.1.	Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CD	CL
	HMCB 7.2.1.	Estabece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 7.2.2.	Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 7.3.1.	Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 7.4.1.	Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	EOE TIC
	HMCB 7.4.2.	Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CD	CL
	HMCB 7.4.3.	Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliados e dos países subdesenvolvidos.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 7.5.1.	Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
14	HMCB 8.1.1.	Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CD	CL
	HMCB 8.1.2.	Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	EOE
	HMCB 8.1.3.	Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
	HMCB 8.2.1.	Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE

	HMCB 8.3.1.	Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI-Federación Rusa.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCCT	EOE
	HMCB 8.4.1.	Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL
	HMCB 8.4.2.	Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 8.4.3.	Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	TIC CA
	HMCB 8.5.1.	Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 8.5.2.	Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
15	HMCB 9.1.1.	Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 9.1.2.	Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC CA
	HMCB 9.2.1.	Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 9.3.1.	Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.	100	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	EOE
	HMCB 9.4.1.	Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 9.5.1.	Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos desde os anos 60aos 90.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	EOE

		HMCB 9.5.2.	Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC CA
		HMCB 9.6.1.	Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
16		HMCB 10.1.1.	Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
		HMCB 10.1.2.	Elabora un breve informe sobre as relación entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas.	50		+	+	+	+	+	CSC CD CCL CSIEE	CL EOE TIC
		HMCB 10.1.3.	Extrae conclusión de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual.	50		+	+	+	+	+	CSC CD CCL	CL EOE TIC
		HMCB 10.2.1.	Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid, 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (ciudadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE TIC CA
		HMCB 10.3.1.	Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 10.3.2.	Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		HMCB 10.4.1.	Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	EOE
		HMCB 10.6.1.	Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
		HMCB 10.7.1.	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE

	HMCB 10.5.1.	Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 10.8.1.	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 10.8.2.	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de entre países emerxentes de Asia e África.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia en aprender a aprender
CSC	Competencia social e cívica
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

4.6. HISTORIA DE ESPAÑA 2º BACH

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.2. Análise e comentario de fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.3. Utilidade das fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l		información cos coñecementos previos.		▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B0.4. Mapas e liñas do tempo.	▪ B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade.	▪ HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)				
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n ▪ p	▪ B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).	▪ B1.1. Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da Península Ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda, e identificar as súas causas e consecuencias.	<p>▪ HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.</p> <p>▪ HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.</p> <p>▪ HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.</p> <p>▪ HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.</p> <p>▪ HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.</p> <p>▪ HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.</p> <p>▪ HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.</p> <p>▪ HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.</p>	<p>▪ CCL ▪ CCS</p> <p>▪ CCEC</p> <p>▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC</p> <p>▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC</p> <p>▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC</p> <p>▪ CAA ▪ CSC</p> <p>▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC</p> <p>▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC</p>

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i n 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Explicar a evolución dos territorios musulmáns na Península, describindo as súas etapas políticas e os cambios económicos, sociais e culturais que introdución. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV): diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, en relación co proceso de reconquista e o concepto patrimonial da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	▪ CSC
			▪ HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.	▪ B2.3. Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), e sinalar os seus factores e as súas características.	▪ HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica.	▪ B2.4. Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns e describir o réxime señorial e as características da sociedade estamental.	▪ HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.	▪ CCL ▪ CM CCT ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.	▪ B2.5. Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, e especificar as súas colaboracións e as influencias mutuas.	▪ HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)				
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.	▪ B3.1. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, e identificar as reminiscencias medievais e os feitos salientables que abren o camiño á modernidade.	▪ HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Explicar a evolución e a expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando os reinados de Carlos I e Filipe II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as causas e as consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.1. Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, internet, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)				

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política exterior española e a nova orde internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Explicar a engalaxe económica de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Emancipación da América 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Explicar o proceso de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.1. Explica as causas e o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i 	española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España.	independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España.	desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. A obra de Goya como testemuño da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Proceso constitucional. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> c d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral. 	<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ p 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.2. Señala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ p	(condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.		▪ HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	▪ CCL ▪ CSC
Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)				
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.	▪ B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.	▪ HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía). 	<ul style="list-style-type: none"> B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)				
<ul style="list-style-type: none"> d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional 	<ul style="list-style-type: none"> HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i		de crise económica e conflictividade social.	▪ HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).	▪ B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.	▪ HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República. ▪ HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931. ▪ HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos. ▪ HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior. ▪ HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934. ▪ HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B10.3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.	▪ B10.3. Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas.	▪ HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil. ▪ HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional. ▪ HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. ▪ HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. ▪ HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar. ▪ HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			nela os principais acontecementos históricos.	▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial. ▪ HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha. ▪ HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista. ▪ HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959. ▪ HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973. ▪ HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973. ▪ HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia.	actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.	características esenciais.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Gobernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Papel de España no mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Temporalización de contidos:

Avaliación	Contido (*)	Temporali-zação	as avali

			Mes	Número de sesións	
0	Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns		SETEMBRO-OUTUBRO.	6	
	B0.1.	Método histórico. Fontes e perspectivas.			
	B0.2.	Análise e comentario de fontes.			
	B0.3.	Utilidade das fontes.			
	B0.4.	Mapas e liñas do tempo.			
	Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711).				
	B1.1.	Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).			
	Bloque 2. Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)				
	B2.1	Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.			
	B2.2	Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV): diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación.			
	B2.3	Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.			
	B2.4.	Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.			
	Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700).				
	B3.1	Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.			
	B3.2.	Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.			
	B3.3.	Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II problema sucesorio; crise demográfica e económica.			
B3.4.	Século de Ouro español: do Humanismo á Contra reforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte.				
1	Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788).		OUTUBRO	9	2
	B4.1	Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os " pactos de familia".			
	B4.2	Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado.			
	B4.3	Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, industria, comercio; liberalización do comercio con América.			
	B4.4	Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia.			

	B4.5	A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica.			
2		Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo.		OUTUBRO-NOVEMBRO	9
	B5.1	Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.			
	B5.2	Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.			
	B5.3	Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista.			
	B5.4	. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España.			
	B5.5	A obra de Goya como testemuño da época.			
3		Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874).		NOVEMBRO-DECEMBRO	6
	B6.1.	O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas.			
	B6.2	Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.			
4	B6.3	Proceso constitucional.		DECEMBRO	6
	B6.4	Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal.			
	B6.5	Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.			

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
5			Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e a fianzamento dun novo sistema político (1874-1902).		XANEIRO	6	2
	B7.1.	Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral.					
	B7.2.	Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro.					

	B7.3.	Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba.			
	B7.4.	Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo.			
	B9.1.	Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.			
	B9.2.	Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).			
	B10.4	Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.			
6		Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente.	XANEIRO-FEBREIRO	6	
	B8.1.	Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña.			
	B8.2.	Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a libre comercio); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.			
7		Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931).	FEBREIRO	3	
	B9.3.	Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; a fundimento da monarquía.			
	B9.4.	Crecedo económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria B9.4. Crecedo económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; Intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria.			
8		Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)	FEB MR	6	
	B10.1.	A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración.			
	B10.2	Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931 política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).			

(* Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3 ^a Avaliación	Área DIDÁCTICA	Contido (*)	tema no libro de	Temporali- zación	as avali
------------------------------	-------------------	-------------	---------------------------	----------------------	-------------

				Mes	Número de sesións	
9	B10.3	Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.		MR	6	
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975).						
10	B11.1	Características e evolución do franquismo: posguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; os dilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).		MR-ABR	9	
	B11.2	Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema.				
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)						
11	B12.1	Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas.		ABR-MAY	6	2
	B12.2	Período constituínte: Pactos da Mondoia; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia.				
	B12.3	Gobernos constitucionais problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa.				
	B12.4	Papel de España no mundo actual.				

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais	
					Proba escrita	Proba oral	Traballo	Traballo en grupo	Caderno	Proba v. clase			
0	HEB0.1.1.		Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística d'un personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	100		90				10		CCL CD CAA CSC	
	HEB0.2.1.		Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	20						10		CCL CAA CSC	
	HEB0.3.1.		Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	10						10		CMCCT CAA CSC	
	HEB0.4.1.		Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	10						10		CMCCT CAA CSC	

HEB1.1.1.	Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	100			90		B12.3.10		CAA CSC	
HEB1.1.2	Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.	100		90	10				CCEC	
HEB1.1.3.	Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.	100			90		10		CCL CSC	
HEB1.1.4.	Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.	80		90			10		CCL CAA CSC	
HEB1.1.5.	Explica o diferente nivel de desenvolvemento das reas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	80		90			10		CCEC	
HEB1.1.6.	Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	10	10				90		CSC CAA	
HEB1.1.7.	Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	100	90		10				CCL CSC CCEC	
HEB1.1.8.	Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	80							CCL CSC CCEC	
HEB1.1.9	Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza.	80	90		10				CCL CSC	
HEB1.1.10	Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición.	70				90	10		CCL CD CAA CSIEE CCEC	
HEB1.1.11.	Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90		CMCCT CAA CSC	
HEB1.1.12.	Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.	20			10		90		CCL CSC	
HEB2.1.1.	Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península	100	90				10		CCL CSC	
HEB2.1.2.	Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns.	10			10		90		CMCCT CAA CSC	
HEB2.1.3.	Describe a evolución política de Al-Andalus.	100	90		10				CCL CSC	
HEB2.1.4.	Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus.	100	90		10				CCL CSC CCEC	
HEB2.2.1.	Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media.	100	90		10				CCL CSC	
HEB2.2.2.	Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións.	100	90		10				CCL CSC	
HEB2.2.3.	Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	50	90		10				CCL CAA CSC	
HEB2.2.4.	Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	10			10		90		CCL CAA CSC	
HEB2.3.1.	Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	100			10		90		CCL CSC	
HEB2.4.1.	Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.	100	90		10				CCL CSC CMCST	
HEB2.5.1.	Describe o labor dos centros de tradución.	10			10		90		CCL CSC CCEC	

	HEB2.5.2.	Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camino de Santiago, e elabora unha breve exposición.	100			90	10		CCL CD CAA CSIEE CCEC
	HEB3.1.1.	Define o concepto de unión dinástica aplicada a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	100	90	10				CCL CSC
	HEB3.1.2.	Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	100	90	10				CCL CSC
	HEB3.2.1.	Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron.	100	90	10				CCL CAA CSC
	HEB3.2.2.	Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.	70		90		10		CCL CSC
	HEB3.2.3.	Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.	50		10		90		CCL CSC CAA
	HEB3.3.1.	Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía.	50		100				CCL CSC
	HEB3.3.2.	Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.	50		10		90		CCL CSC
	HEB3.3.3.	Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.	10		10		90		CCL CSC CAA
	HEB3.3.4.	Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	10		10		90		CCL CSC CAA
	HEB3.3.5.	Explica os principais factores da crise demográfica e económica do XVII e as súas consecuencias.	100	90	10				CCL CSC
	HEB3.3.6.	Representa unha liña do tempo desde 1474 a 1700 e sitúa os principais acontecementos históricos.	50		10		90		CMCCT CAA CSC
	HEB3.4.1.	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	10		10	90			CCL CD CAA CSC CCEC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
1ª Avaliación	1	HEB4.1.1.	Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.1.2.	Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90		CMCCT CAA CSC	
		HEB4.1.3.	Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.2.1.	Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.2.2.	Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	10	10				90		CCL CSC CAA	
		HEB4.2.3	Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Fazenda Real.	100	90		10				CCL CSC	

		HEB4.2.4.	Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.	90	90		10					CCL CSC
		HEB4.3.1.	Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.	100	90		10					CCL CSC CAA
		HEB4.3.2.	Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.	100	90		10					CCL CSC
		HEB4.3.3	Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.	90	90		10					CCL CSC
		HEB4.4.1.	Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII.	100	90		10					CCL CSC
		HEB4.5.1.	Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.	100	90		10					CCL CAA CSC CCEC
		HEB4.5.2.	Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.	100	90		10					CCL CSC CCEC
	2	HEB5.1.1.	Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.	80	90		10					CCL CSC
		HEB5.1.2.	Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.	90	90		10					CCL CSC
		HEB5.2.1.	Compara as Cortes de Cádiz coas esta mentais do Antigo Réxime	100	90		10					CCL CSC CAA
		HEB5.2.2.	Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.	100	90		10					CCL CSC CAA
		HEB5.3.1.	Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.	100	90		10					CCL CSC
		HEB5.3.2.	Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.	100	90		10					CCL CSC
		HEB5.3.3.	Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20		10			90			CAA CSC CMCCT
		HEB5.3.4.	Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.	50			10		90			CCL CAA CSC
		HEB5.4.1.	Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.	50	90		10					CCL CSC
		HEB5.4.2.	Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas.	50	90		10					CCL CSC
		HEB5.5.1.	Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.	50			10		90			CCL CD CSC CCEC
	3	HEB6.1.1.	Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.	100	90		10					CAA CSC
		HEB6.1.2.	Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.	100	90		10					CCL CSC
		HEB6.1.3.	Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90			CMCCT CAA CSC
		HEB6.2.1.	Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.	100	90		10					CCL CSC
		HEB6.2.2.	Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade e explica o papel dos militares.	100	90		10					CCL CSC
		HEB6.2.3.	Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.	100	90		10					CCL CSC CAA

		HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Maiz, e especifica os obxectivos dunha e outra.	100	90		10				CCL CSC CAA	
		HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de dases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.	100	90		10				CCEC CSC CCL	
		HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.	80	90		10				CCL CSC CAA	
4		HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.	90	90		10				CCL CSC	
		HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do Sexenio e explica as súas consecuencias políticas.	100	90		10				CAA CSC	
		HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio co do movemento obreiro internacional.	50	90		10				CCL CSC CAA	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
2ª Avaliación	HEB7.1.1	Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.	100	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB7.1.2	Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.	90	90		10				CCL CSC	
	HEB7.1.3	Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.1.4	Representa unha liña do tempo desde 1874 a ta 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20		50			50		CMCCT CAA CSC	
	HEB7.2.1	Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.	50	90		10				CCEC CCL CSC	
	HEB7.2.2	Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	100	90		10				CCL CAA CSC CCEC	
	HEB7.3.1	Compara o papel político dos militares no reinado de Alfonso XII co das etapas anteriores do XIX.	80	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB7.3.2	Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.4.1	Explica a política española respecto ao problema de Cuba.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.4.2	Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.4.3	Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.	100	90		10				CCEC CCL CSC	

	HEB9.1.1.	Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.	50	90		10					CCL CSC	
	HEB9.1.2.	Representa unha liña do tempo desde 1902 a ta 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			90		10			CMCCT CAA CSC	
	HEB9.1.3.	Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.	20			10		90			CCL CAA CSC	
	HEB9.2.1.	Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.	80	90		10					CCL CSC	
	HEB9.2.2.	Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.	80	90		10					CCL CSC	
	HEB9.2.3.	Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.	100	90		10					CCL CSC	
	HEB9.2.4.	Analiza a crise xeral de 1917: causas, manifestacións e consecuencias.	100	90		10					CCL CSC	
	HEB9.4.1.	Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.	80	90		10						
	HEB9.3.3	Explica as causas da caída da monarquía	100	90		10					CCL CSC	
	HEB10.4.1.	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	50				10	90			CCL CSC	
	HEB9.4.3.	Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.	50	90		10					CCL CSC	
	HEB8.1.1.	Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.	50	90		10					CCL CSC	
	HEB8.2.1.	Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Maiz.	100	90		10					CCL CSC	
	HEB8.2.2.	Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura no XIX.	100	90		10					CCL	
	HEB8.2.3.	Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.	100	90		10					CCL CSC	
	HEB8.2.4.	Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.	50	90		10					CCL CSC CAA	
6	HEB8.2.5	Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	50	90		10					CCL CSC CAA	
	HEB8.2.6.	Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	100	90		10					CCL CSC	
	HEB8.2.7.	Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e libre cambistas ao longo do século XIX.	50				90	10			CCL CSC	
	HEB8.2.8.	Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna	50	90		10					CCL CSC	
	HEB8.2.9.	Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	60	90		10					CCL CSC	
	HEB8.2.10.	Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	80	90		10					CCL CSC	
	HEB9.3.1.	Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.	100	90		10					CCL CSC	
7	HEB9.3.2.	Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate.	100	90		10					CCL CSC	
	HEB9.4.2.	Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.	100	90		10					CCL CSC	

	HEB9.3.3.	Explica as causas da caída da monarquía.	100	90		10					CCL CSC CAA
8		HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.	100	90		10					CCL CSC CAA
		HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	80	90		10					CCL CSC CAA
		HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	100	90		10					CCL CSC
		HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	90	90		10					CCL CSC
		HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	100	90		10					CCL CSC
		HEB10.2.5. Describe as causas, desenvolvemento e consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	100	90		10					CCL CSC
		HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	100	90		10					CCL CSC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
9	HEB10.3.1.	Especifica os antecedentes da Guerra Civil.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB10.3.2.	Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.	50	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB10.3.3.	Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.	80	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB10.3.4.	Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB10.3.5.	Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.	50			10		90		CCL CSC	
10	HEB11.1.1.	Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.	50			10		90		CCL CSC CAA	
	HEB11.1.2.	Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.	100	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB11.1.3.	Explica a organización política do Estado franquista.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.4.	Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.5.	Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 a 1973.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.6.	Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.7.	Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.	80	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB11.1.8.	Explica a política e económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.9.	Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.	90	90		10				CSC	
	HEB11.1.10.	Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.11.	Representa unha liña do tempo desde 1939 a 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90		CMCCT CSC CAA	
11	HEB11.2.1.	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo	20			10		90		CCLCD CSIEECCEC	
	HEB12.1.1.	Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB12.1.2.	Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.	90	90		10				CCL CSC	
	HEB12.1.3.	Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB12.1.4.	Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Mondoia.	80	90		10				CCL CSC	

HEB12.2.1.	Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.	100	90		10				CCL CSC
HEB12.2.2.	Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.	50	90		10				CCL CSC
HEB12.3.1.	Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.	20			90		10		CCL CSC CAA
HEB12.3.2.	Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.	20			90		10		CCL CSC CAA
HEB12.3.3.	Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008.	50	90		10				CCL CSC
HEB12.3.4.	Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.	50		10		90			CCL CSC
HEB12.3.5.	Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			90		10		CMCCT CAA CSC
HEB12.4.1.	Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.	50				100			CL CSC

(*). Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

LENGUA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia en aprender a aprender
CSC	Competencia social e cívica
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

4.7. HISTORIA DA ARTE 2º BACH

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica				
n	B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.	B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	CCEC CCL CAA
			HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	CCEC CCL
			HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	CCEC CCL
			HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	CCEC CCL CAA
n	B1.2. A función social da arte en Grecia.	B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	CCEC CCL CSC
d e m n	B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia.	B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro.	CCEC CCL CAA
			HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).	CCEC CCL CAA
n p	B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia.	B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.	CCEC CCL
			HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	CCEC CCL CAA
			HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.	CCEC CCL CAA
n	B1.5. Función social da arte en Roma.	B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	CCEC CCL CSC
d e m n	B1.6. Comentario de obras de arte: Roma.	B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma.	CCEC CCL CAA
			HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.	CCEC CCL CAA
d e g m n	B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte.	B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidias.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
			HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos".	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h n p	B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana	B1.8. Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar.	HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval				

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B2.1. Achega cristiá na arquitectura e na iconografía.	B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá.	CCEC CCL CSC
			HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martirios" paleocristiáns, e as súas partes.	CCEC CCL
			HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	CCEC CCL CAA
n	B2.2. Arte bizantina.	B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla.	CCEC CCL CAA
			HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	CCEC CCL CAA
d e m n	B2.3. Comentario de obras de arte bizantina	B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.	CCEC CCL CAA
n p	B2.4. Arte prerrománica.	B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.	CCEC CCL
			HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).	CCEC CCL CAA
n	B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica.	B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrejas e dos mosteiros na arte románica.	CCEC CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CSC
			HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.	CCEC CCL
n	B2.6. Función social da arte románica.	B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.	CCEC CCL CSC
d e m n	B2.7. Comentario de obras de arte románica.	B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).	CCEC CCL CAA
n	B2.8. Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.	B2.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	CCEC CCL CAA
			HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	CCEC CCL CAA
n	B2.9. Función social da arte gótica.	B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	CCEC CCL CSC CAA
d e m n	B2.10. Comentario de obras de arte gótica.	B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e	HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		histórico).	HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	CCEC CCL CAA
			HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch.	CCEC CCL CAA
n p	B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración.	B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispanomusulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.	CCEC CCL CAA
			HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.	CCEC CCL CSC
			HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá.	CCEC CCL CAA
			HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán.	CCEC CCL CAA
d e m n p	B2.12. Comentario de obras de arte medieval española.	B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida).	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo.	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos).	CCEC CCL CAA
			HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada.	CCEC CCL CAA
d e g m n	B2.13. Traballo de investigación sobre historia da arte.	B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h n p	B2.14. Conservación do patrimonio: arte medieval.	B2.14. Respetar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	CCEC CCL CSC
			HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno				
n	B3.1. Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.	B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.	CCEC CCL CAA
			HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.	CCEC CCL CAA
n	B3.2. Función social da arte no Renacemento	B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.	CCEC CCL CSC
d e m n	B3.3. Comentario de obras de arte: arte do Renacemento.	B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abranca diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.	CCEC CCL CAA
			HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna.	CCEC CCL CAA
			HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e "A Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés.	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B3.4. A recepción da estética renacentista na Península Ibérica.	B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano.	CCEC CCL CAA
			HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española.	CCEC CCL CAA
			HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española.	CCEC CCL CAA
			HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas.	CCEC CCL CAA
d e m n	B3.5. Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento.	B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera.	CCEC CCL CAA
			HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.	CCEC CCL CAA
			HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito".	CCEC CCL CAA
n	B3.6. Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.	B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco.	CCEC CCL
			HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco.	CCEC CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.6.5. Compara a escultura barroca renacentista a través da representación de "David" por Michelangelo e por Bernini.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.	CCEC CCL CAA
			HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa.	CCEC CCL CAA
n	B3.7. Función social da arte no Barroco.	B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París.	CCEC CCL CSC
d e m n	B3.8. Comentario de obras de arte: arte do Barroco.	B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abranca diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre.	CCEC CCL CAA
			HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro".	CCEC CCL CAA
			HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt.	CCEC CCL CAA
n	B3.9. Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achega da pintura española:	B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación	HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	grandes figuras do Século de Ouro.	co seu contexto histórico e cultural.	durante o século XVII.	
			HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaria barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.	CCEC CCL CAA
			HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	CCEC CCL
			HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	CCEC CCL CAA
d e m n	B3.10. Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.	B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.	CCEC CCL CAA
			HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.	CCEC CCL CAA
			HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a caballo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo.	CCEC CCL CAA
n	B3.11. Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.	B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.	CCEC CCL CAA CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.	CCEC CCL CSC
			HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova.	CCEC CCL CAA
			HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David.	CCEC CCL CAA
			HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII.	CCEC CCL CAA
			HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaria relixiosa española en madeira policromada.	CCEC CCL CAA
d e m n p	B3.12. Comentario de obras de arte: arte do século XVIII.	B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de Paris, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.	CCEC CCL CAA
			HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.	CCEC CCL CAA
			HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".	CCEC CCL CAA
d e g m n	B3.13. Traballo de investigación en historia da arte.	B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h n p	B3.14. Conservación do patrimonio: arte moderna.	B3.14. Respetar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación				

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n	B4.1. A figura de Goya.	B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.	HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	CCEC CCL CAA
			HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	CCEC CCL CAA
d e m n	B4.2. Comentario de obras de arte: Goya.	B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos".	CCEC CCL CAA
n	B4.3. A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.	B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	CCEC CCL CAA CSC CMCCT
			HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	CCEC CCL CAA
			HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	CCEC CCL
			HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	CCEC CCL CAA
			HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	CCEC CCL
			HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura.	CCEC CCL
			HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.	CCEC CCL
d e m n	B4.4. Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX.	B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Barcelona, de Gaudí.	
n	B4.5. Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX.	B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	CCEC CCL CSC
			HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.	CCEC CCL
			HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX.	CCEC CCL CAA
			HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo.	CCEC CCL CAA
n	B4.6. Función social da arte no século XIX.	B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes.	HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.	CCEC CCL CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e m n	B4.7. Comentario de obras de arte: o século XIX.	B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Omans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.	CCEC CCL CAA
n	B4.8. Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin.	B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios).	CCEC CCL CAA CSC
			HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.	CCEC CCL
d e m n	B4.9. Comentario de obras de arte: século XIX.	B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".	CCEC CCL CAA
d e g m n	B4.10. Traballo de investigación en historia da arte.	B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
			HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
h n p	B4.11. Conservación do patrimonio: arte do século XIX.	B4.11. Respetar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	CCEC CCL CAA CSIEE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX				
n	B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo.	B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	CCEC CCL CSC
			HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.	CCEC CCL
			HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	CCEC CCL CAA CSC
			HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.	CCEC CCL
			HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	CCEC CCL CAA
			HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.	CCEC CCL CAA
			HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	CCEC CCL CSC
			HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.	CCEC CCL
			HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.	CCEC CCL
			HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.	CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
n e	B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX.	B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerge", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.	CCEC CCL CAA
			HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore.	CCEC CCL CAA
n	B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.	B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.	CCEC CCL CAA
			HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.	CCEC CCL CAA
e n	B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira metade do século XX.	B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.	CCEC CCL CAA
d e g m n	B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte.	B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías.	HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españoles Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).	CCEC CCL CAA CD CSIEE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d h m n p	B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX.	B5.6. Respetar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual.	HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.	CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX				
n	B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna e Deconstrución.	B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual.	HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte. HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura. HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	CCEC CCL CSC CCEC CCL CCEC CCL CAA
d e m n	B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX.	B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	CCEC CCL CAA
n	B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade.	B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual.	HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano. HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica. HAB6.3.3. Explica o Minimalismo. HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art. HAB6.3.5. Explica a arte conceptual.	CCEC CCL CAA CCEC CCL CCEC CCL CCEC CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HAB6.3.6. Explica a Arte Povera.	CCEC CCL
			HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo.	CCEC CCL CAA
			HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.	CCEC CCL
			HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.	CCEC CCL
d e m n	B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX.	B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.	CCEC CCL CAA
n	B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas.	B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas.	HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.	CCEC CCL
i n	B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística.	B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte.	HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.	CCEC CCL CMCCT CD
n	B6.7. Arte e cultura visual de masas.	B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta.	HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.	CCEC CCL CSC
			HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	CCEC CCL CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h n p	B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.	B6.8. Respetar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.	HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.	CCEC CCL
			HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	CCEC CCL CAA CD CSIEE
Bloque 7. O vocabulario artístico				
e n	B7.1. Vocabulario artístico.	B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais.	HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.	CCEC CCL

Temporalización de contidos:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
				Mes	Número de sesións	
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica						
1ª Avaliación	1	B1.1. Grecia, creadora da lingua xe clásica: principais manifestacións.	-	SET OUT	8	1ª
		B1.2. A función social da arte en Grecia.				
		B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia.				
	2	B1.4. Visión do dasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia.	-	OUT	8	
		B1.5. Función social da arte en Roma.				
		B1.6. Comentario de obras de arte: Roma.				
	1-2	B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte.	-			
		B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana				
Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval						
2ª	3	B2.1. Achea cristiá na arquitectura e na iconografía.	-	OUT NOV	8	
		B2.2. Arte bizantina.				
		B2.3. Comentario de obras de arte bizantina.				
		B2.4. Arte prerrománica.				
	4	B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica.	-	NOV	8	
		B2.6. Función social da arte románica.				
		B2.7. Comentario de obras de arte románica.				

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaliación	5	B2.8. Achea do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.	-	DEC	8	3ª
		B2.9. Función social da arte gótica.				
		B2.10. Comentario de obras de arte gótica.				
	3 4	B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración.	-			

5	B2.12	Comentario de obras de arte medieval española.					
	B2.13	Traballo de investigación sobre historia da arte.					
	B2.14	Conservación do patrimonio: arte medieval.					
	Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno						
	6	B3.1.	Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.	-	XAN	11	3ª
		B3.2.	Función social da arte no Renacemento				
		B3.3.	Comentario de obras de arte: arte do Renacemento.				
		B3.4.	A recepción da estética renacentista na Península Ibérica.				
	7	B3.5.	Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento.	-	XAN FEB	8	4ª
		B3.6.	Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e edesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.				
		B3.7.	Función social da arte no Barroco.				
		B3.8.	Comentario de obras de arte: arte do Barroco.				
	8	B3.9.	Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaria barroca. Achega da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro.	-	FEB	4	
		B3.10.	Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.				
6 7 8	B3.11.	Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neodasiísmo e Romanticiísmo.	-	FEB	4		
	B3.12.	Comentario de obras de arte: arte do século XVIII.					
6 7 8	B3.13.	Traballo de investigación en historia da arte.	-				
	B3.14.	Conservación do patrimonio: arte moderna.					
Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación							
8	B4.1.	A figura de Goya.	-	FEB	4	4ª	
	B4.2.	Comentario de obras de arte: Goya.					

(* Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaliación	9	B4.3.	A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historiciísmo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.	-	MRZ	12	5ª	
		B4.4.	Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX.					
		B4.5.	Evolución da pintura: Romanticiísmo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX.					
		B4.6.	Función social da arte no século XIX.					
		B4.7.	Comentario de obras de arte: o século XIX.					
		B4.8.	Escultura: mantemento do dasiciísmo. Rodin.					
		B4.9.	Comentario de obras de arte: século XIX.					
		B4.10.	Traballo de investigación en historia da arte.					
	B4.11.	Conservación do patrimonio: arte do século XIX.						
	Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX							
	10	B5.1.	O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo.	-	MRZ ABR	12	5ª	
		B5.2.	Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX.					
		B5.4.	Comentario de obras de arte: a arquitectura da primeira metade do século XX.					
	10 11	B5.5.	Traballo de investigación en Historia da Arte.					
B5.6.		Conservación do patrimonio: arte do século XX.						
Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX								
11	B5.3.	Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.	-	ABR MAI	11	6ª		
	B6.1.	Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, a arquitectura Posmoderna e Deconstrución.						
	B6.2.	Comentario de obras de arte: a arquitectura desde a segunda metade do século XX.						
	B6.3.	Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade.						
12	B6.4.	Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX.	-	MAI	4			
	B6.5.	Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas.						
	B6.6.	Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística.						
	B6.7.	Arte e cultura visual de masas.						

	B6.8.	O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.				
Bloque 7. O vocabulario artístico						
TO-DAS	B7.1.	Vocabulario artístico.	-	-	-	TO-DAS

(*). Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
1ª avaliación	1	HAB1.1.1.	Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCECC CCL CAA	
		HAB1.1.2.	Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	
		HAB1.1.3.	Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	
		HAB1.1.4.	Describe as características do teatro grego e a fundón das súas partes.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	
		HAB1.1.5.	Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anafixos, o "Doríforo" (Polideto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
		HAB1.2.1.	Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC	
		HAB1.3.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
		HAB1.3.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anafixos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Polideto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	2	HAB1.4.1.	Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
		HAB1.4.2.	Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
HAB1.4.3.		Describe as características e fundóns dos principais tipos de edificio romanos.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL		

	HAB1.4.4.	Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB1.4.5.	Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB1.4.6.	Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB1.4.7.	Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB1.5.1.	Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC	
	HAB1.6.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, a cueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB1.6.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
1-2	HAB1.7.1.	Realiza un traballo de investigación sobre Fidas.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA CD CSIEE	
	HAB1.7.2.	Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos".	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA CD	
	HAB1.8.1.	Confeciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA	
3	HAB2.1.1.	Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.1.2.	Describe a orixe, as características e a función da basílica paleocristiá.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC	
	HAB2.1.3.	Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martirios" paleocristiáns, e as súas partes.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	
	HAB2.1.4.	Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.2.1.	Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.2.2.	Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.2.3.	Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.3.1.	Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vítal de Rávena.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	

4	HAB2.4.1.	Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	
	HAB2.4.2.	Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.5.1.	Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.5.2.	Describe as características e as función das igrexas e dos mosteiros na arte románica.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC	
	HAB2.5.3.	Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL	
	HAB2.6.1.	Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC	
HAB2.7.1.	Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA		

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
5	HAB2.8.1.	Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.8.2.	Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.8.3.	Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.8.4.	Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.8.5.	Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.9.1.	Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA CSC	
	HAB2.10.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB2.10.2.	Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
4 5	HAB2.11.1.	Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	

3	HAB2.11.2.	Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
3	HAB2.11.3.	Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC
	HAB2.11.4.	Explica a evolución da arte hispanomusulmá.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB2.11.5.	Explica as características da arte mudéxar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéxar popular e o cortesán.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
4	HAB2.12.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB2.12.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Pra terías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB2.12.3.	Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida).	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
5	HAB2.12.4.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB2.12.5.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Porta do Samental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos).	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
3	HAB2.12.6.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
4 5	HAB2.13.1.	Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
4	HAB2.14.1.	Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CSC
3 4 5	HAB2.14.2.	Confeciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
6	HAB3.1.1.	Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.1.2.	Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.1.3.	Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.1.4.	Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA

HAB3.1.5.	Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.1.6.	Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.2.1.	Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.3.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Viena, de Palladio.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.3.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.3.3.	Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e "A Trindade", de Masaccio; "Anunciaión" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.4.1.	Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.4.2.	Describe a evolución da arquitectura renacentista española.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.4.3.	Explica a peculiaridade da escultura renacentista española.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.4.4.	Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.5.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB3.5.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA

	HAB3.5.3.	Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "Adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.1.	Explica as características esenciais do Barroco.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.2.	Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.3.	Compara a arquitectura barroca coa renacentista.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.4.	Explica as características xerais do urbanismo barroco.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.5.	Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "David" por Michelangelo e por Bemini.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
7	HAB3.6.6.	Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.7.	Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.6.8.	Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenca e holandesa.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.7.1.	Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.8.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bemini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.8.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bemini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.8.3.	Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Famese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccía); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.9.1.	Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.	50		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.9.2.	Explica as características da imaxinaría barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB3.9.3.	Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA

	HAB3.9.4.	Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.10.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.10.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do faistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.10.3.	Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "Osoño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a caballo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
8	HAB3.11.1.	Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.11.2.	Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.	50	90	+	+	+	+	+		
	HAB3.11.3.	Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.11.4.	Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.11.5.	Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romantismo na pintura de David.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.11.6.	Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.11.7.	Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.12.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.12.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.12.3.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
	HAB3.13.1.	Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA	

HAB3.14.1.	Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
HAB4.1.1.	Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB4.1.2.	Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB4.2.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirse o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízanse para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
3ª Avaliación	9	HAB4.3.1.	Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.3.2.	Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.3.3.	Explica as características do neodasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.3.4.	Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.3.5.	Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.3.6.	Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.3.7.	Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.4.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
		HAB4.5.1.	Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB4.5.2.	Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA		

	HAB4.5.3.	Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.5.4.	Compara o Realismo co Romantismo.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.5.5.	Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.	100		+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.5.6.	Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.5.7.	Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.6.1.	Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.7.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Géricault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol na cante" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Ma zás e la ranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.8.1.	Relaciona a produción e o academismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios).	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.8.2.	Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.9.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB4.10.1.	Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
	HAB4.10.2.	Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
	HAB4.11.1.	Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
10	HAB5.1.1.	Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.2.	Describe a orixe e as características do Fauvismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.3.	Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA

	HAB5.1.4.	Describe o ideario e os principios do futurismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.5.	Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.6.	Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasmatismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.7.	Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.8.	Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.9.	Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.1.10.	Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.2.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guemica", de Picasso; "A cidade que emerge", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chape dos campos", de Magritte; "Oentroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.2.2.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Poganyi", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura redinada", de Henry Moore.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
11	HAB5.3.1.	Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB5.3.2.	Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
10	HAB5.4.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Savoia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
10 11	HAB5.5.1.	Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españoles Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA

	HAB5.6.1.	Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
11	HAB6.1.1.	Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.1.2.	Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.1.3.	Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.2.1.	Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.1.	Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.2.	Explica a abstracción postpictórica.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.3.	Explica o Minimalismo.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.4.	Explica a arte cinética e a Op-Art.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.5.	Explica a arte conceptual.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.6.	Explica a Arte Povera.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.3.7.	Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
HAB6.3.8.	Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
HAB6.3.9.	Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	
HAB6.4.1.	Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA	

12	HAB6.5.1.	Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.6.1.	Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.7.1.	Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.7.2.	Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.8.1.	Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.	50	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA
	HAB6.8.2.	Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	50	90	+	+	+	+	+	CSIEE CCEC CCL CAA
TO DAS	HAB7.1.1.	Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.	100	90	+	+	+	+	+	CCEC CCL CAA

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 30% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

LEENDA COMPETENCIAS

CCL Comunicación lingüística

CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

CD Competencia dixital

CAA Competencia en aprender a aprender

CSC Competencia social e cívica

CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

CCEC Conciencia e expresións culturais

4.8. XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACH

Relación entre os elementos do currículo recollidos no Decreto 86/2015, do 25 de xuño:

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A xeografía e o estudo do espazo xeográfico				
d e g i l	B1.1. Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina.	B1.1. Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos.	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B1.2. Características do espazo xeográfico. Concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. Desenvolvemento sustentable.	B1.2. Identificar o espazo xeográfico como tal nas súas diversas ocupacións, entendéndoo como centro de relacións humanas e sociais.	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.	CMCCT CAA CCL
			XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	CMCCT CAA

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d g i l	B1.3. Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas.	B1.3. Distinguir e analizar os tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	CMCCT CAA CD
d g i l	B1.4. Planos e mapas: compoñentes e análise. O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000.	B1.4. Analizar e comentar o mapa topográfico nacional E: 1/50.000.	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.	CMCCT CAA CD
			XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.	CMCCT CD
d e g i l	B1.5. Técnicas cartográficas.	B1.5. Diseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos.	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B1.6. Obtención e interpretación da información cartográfica. Imaxes de satélite.	B1.6. Procurar, seleccionar e elaborar información de contido xeográfico obtida de fontes diversas, e presentala de xeito adecuado.	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 2. O relevo español: a súa diversidade xeomorfolóxica				
d e g i l	B2.1. España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade.	B2.1. Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos que ocasionan diversidade.	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B2.2. Relevo español: diversidade xeomorfolóxica. Localización dos principais accidentes xeográficos.	B2.2. Describir os trazos do relevo español, situando e analizando as súas unidades de relevo.	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B2.3. Evolución xeolóxica do territorio español como conformadora das diferentes morfoestruturas.	B2.3. Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais.	XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	CMCCT CAA CCL
d e g i l	B2.4. Litoloxía peninsular e insular e formas de modelaxe.	B2.4. Diferenciar a litoloxía de España, incidindo nas súas características e na modelaxe.	XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	CMCCT CAA CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B2.5. Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular, e os trazos de cada unha.	B2.5. Utilizar correctamente o vocabulario específico da xeomorfoloxía.	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B2.6. Corte topográfico: realización e análise.	B2.6. Procurar e seleccionar información do relevo obtido de fontes diversas (bibliográficas, cartográficas, internet ou traballos de campo), e presentala de xeito adecuado sinalando os condicionamentos que o relevo pode impor.	XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B2.7. Concepto de solo. Os solos en España: variedade edáfica e as súas características.	B2.7. Identificar as características edáficas dos solos.	XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	CMCCT CAA CCL
			XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 3. A diversidade climática e a vexetación				
d g i l	B3.1. Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima.	B3.1. Sinalar nun mapa de España os dominios climáticos.	XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.	CMCCT CA CD
d e g i l	B3.2. Dominios climáticos españois: as súas características e representación en climogramas.	B3.2. Distinguir os climas en España e comentar as súas características, sinalando os factores e os elementos que os compoñen, para diferenciais.	XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.3. Dominios climáticos españois: factores limitantes.	B3.3. Distinguir os climas en España e a súa representación en climogramas.	XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.4. Variabilidade climática. Temperatura e precipitación.	B3.4. Comentar a información climatolóxica que se deduce utilizando mapas de temperaturas ou precipitacións de España.	XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i	B3.5. Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España.	B3.5. Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura.	XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
l			XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.6. Mapas do tempo, altura e superficie: análise e interpretación.	B3.6. Interpretar un mapa do tempo aplicando as características dos tipos de tempo peninsulares ou insulares.	XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l p	B3.7. Escenarios de cambio climático en diferentes dominios do territorio peninsular e insular.	B3.7. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á diversidade climática de España utilizando as fontes dispoñibles, tanto de internet como de medios de comunicación social, ou bibliografía.	XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	CMCCT CAA CCL CD
d g i l	B3.8. Factores xeográficos e características da vexetación. Rexións bioxeográficas.	B3.8. Identificar as rexións vexetais.	XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.9. Formacións vexetais españolas e a súa distribución. Análise de cliserias de vexetación.	B3.9. Diferenciar razoadamente as formacións vexetais españolas.	XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.	CMCCT CA CD
			XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.	CMCCT CAA CCL CD
	Bloque 4. A hidrografía			
d e g i l	B4.1. Diversidade hídrica da península e das illas. Principais elementos hídricos nas paisaxes.	B4.1. Explicar a diversidade hídrica da Península Ibérica e nas illas, enumerando e localizando os tipos de elementos hídricos que se poden percibir coa observación da paisaxe.	XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B4.2. Vertentes hidrográficas. Principais cuncas fluviais peninsulares.	B4.2. Describir as cuncas fluviais españolas situándoas nun mapa e enumerando as súas características.	XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	CMCCT CAA CCL CD
d g i l	B4.3. Réximes fluviais predominantes.	B4.3. Identificar os réximes fluviais máis característicos.	XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.	CMCCT CAA

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B4.4. Zonas húmidas en España.	B4.4. Enumerar as zonas húmidas de España, localizalas nun mapa e comentar as súas características.	XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B4.5. Aproveitamento dos recursos hídricos: incidencia da seca e das chuvias torrenciais.	B4.5. Analizar o aproveitamento dos recursos hídricos en España, incluíndo as características de seca e das chuvias torrenciais do clima.	XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B4.6. Augas subterráneas.	B4.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á hidroloxía española, incidindo na explotación das augas subterráneas, utilizando distintas fontes de información.	XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 5. As paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade				
d e g i l	B5.1. Paisaxes naturais españolas.	B5.1. Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas, identificando os seus trazos.	XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.	CMCCT CAA CCL CSC
d e g i l p	B5.2. Influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural.	B5.2. Relacionar o medio natural coa actividade humana, describindo casos de modificación do medio polo ser humano.	XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.	CMCCT CAA CCL CSC
			XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.	CMCCT CAA CCL CSC
d e g i l p	B5.3. Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico. Paisaxes culturais.	B5.3. Describir os espazos humanizados e enumerar os seus elementos constitutivos.	XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.	CMCCT CAA CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l p	B5.4. Aproveitamento sustentable do medio físico.	B5.4. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ás paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como en bibliografía ou medios de comunicación social.	XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B5.5. Variedades de paisaxes naturais.	B5.5. Comparar imaxes das variedades de paisaxes naturais.	XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 6. A poboación española				
d g i l	B6.1. Fontes para o estudo da poboación. Procedementos de análise en demografía.	B6.1. Identificar as fontes para o estudo da poboación establecendo os procedementos que permiten estudar casos concretos.	XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.	CMCCT CAA CD
d e g i l	B6.2. Evolución histórica.	B6.2. Comentar gráficos e taxas que amosen a evolución da poboación española.	XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.3. Movementos naturais de poboación.	B6.3. Caracterizar a poboación española identificando os movementos naturais.	XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB6.3.2. Elixo datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B6.4. Distribución territorial da poboación.	B6.4. Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular, explicando a distribución de poboación.	XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.5. Migracións.	B6.5. Explicar a distribución da poboación española identificando as migracións.	XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.6. Mapa da distribución da poboación española.	B6.6. Analizar a poboación das comunidades autónomas, definindo a súa evolución e a problemática de cada unha.	XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.7. Mapa de densidade da poboación española.	B6.7. Comentar un mapa da densidade de poboación de España, analizando a súa estrutura.	XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.8. Conformación do espazo demográfico actual. Definición e cálculo de taxas demográficas.	B6.8. Analizar as pirámides de poboación das comunidades autónomas, incidindo no caso galego, e comentar as súas peculiaridades.	XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.9. Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. Realidade demográfica galega.	B6.9. Explicar as perspectivas de poboación española e a ordenación do territorio.	XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.10. Ordenación do territorio. Peso do factor demográfico.	B6.10. Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como noutras fontes de información.	XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 7. O espazo rural e as actividades do sector primario				
de g i l	B7.1. Peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. Poboación activa.	B7.1. Describir as actividades agropecuarias e forestais, especificando as características de España.	XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	CCL CAA CD
de g i l p	B7.2. Aspectos naturais e históricos que explican os factores agrarios.	B7.2. Distinguir as paisaxes agrarias, a súa morfoloxía e as súas estruturas, establecendo as súas características.	XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.2.2. Acheга os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.	CAA CCL
de g i l p	B7.3. Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características.	B7.3. Analizar adecuadamente unha paisaxe rural distinguindo o terreo de labor, os bosques e o hábitat.	XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.	CMCCT CAA CCL CD
de g i l p	B7.4. Estrutura da propiedade e tenencia da terra.	B7.4. Comprender a evolución da estrutura da propiedade e identificar formas de tenza da terra.	XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade	CMCCT CAA CCL CD
de g i l p	B7.5. Explotacións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais.	B7.5. Explicar o sector agrario español tendo en conta as súas estruturas da propiedade e as características das súas explotacións.	XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
de g i l	B7.6. Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC).	B7.6. Explicar a situación do sector agrario español tendo en conta o contexto europeo e as políticas da Unión Europea.	XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.	CCL CAA
de g i l p	B7.7. Actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman o espazo pesqueiro. Caso galego.	B7.7. Analizar a actividade pesqueira, e definir as súas características e os seus problemas.	XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.	CCL CAA
de g i l p	B7.8. Silvicultura: características e desenvolvemento no territorio.	B7.8. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo rural, silvícola ou pesqueiro, utilizando fontes dispoñibles en internet, en medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 8. As fontes de enerxía e o espazo industrial				
de g i l	B8.1. Proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica.	B8.1. Analizar o proceso de industrialización español establecendo as características históricas que conducen á situación actual.	XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.	CCL CAA CMCCT
			XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.	CCL CAA CD
de g i l	B8.2. Localización das fontes de enerxía en España.	B8.2. Relacionar as fontes de enerxía e a industrialización, e describir as súas consecuencias en España.	XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.	CMCCT CAA CCL CDC
de g i	B8.3. Achega ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español.	B8.3. Coñecer os factores da industria en España.	XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B8.4. Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes.	B8.4. Identificar e comentar os elementos dunha paisaxe industrial dada.	XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B8.5. Rexións industriais e eixes de desenvolvemento de España: importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro.	B8.5. Describir os eixes de desenvolvemento industrial sobre un mapa, establecendo as súas características e as posibilidades de rexeneración e cambio no futuro.	XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.	CCL CD CAA
XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.			CCL CAA CD	
XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.			CMCCT CAA CCL CD	
d e g i l	B8.6. Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española.	B8.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo industrial español e a influencia nel da política industrial europea, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet, como na bibliografía ou nos medios de comunicación.	XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 9. O sector servizos				
d e g i l	B9.1. Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario.	B9.1. Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no produto interior bruto, e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos.	XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.2. Análise dos servizos e distribución no territorio.	B9.2. Identificar a presenza dos servizos no territorio, analizando a súa distribución e o impacto no medio.	XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i	B9.3. Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico.	B9.3. Explicar o sistema de transporte en España, distinguindo a articulación territorial que configura.	XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
I			XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflectan un sistema de transporte determinado.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.4. Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial.	B9.4. Describir o desenvolvemento comercial e a ocupación territorial que impón, e establecer as súas características.	XHB9.4.1. Comenta gráficas e estadísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.5. Espazos turísticos: características e evolución.	B9.5. Localizar nun mapa os espazos turísticos, e enumerar as súas características e as desigualdades rexionais.	XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.6. Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos.	B9.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á actividade ou ao espazo do sector servizos español, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como na bibliografía ou nos medios de comunicación social.	XHB9.6.1. Comenta gráficas e estadísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.7. Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral.	B9.7. Identificar e comentar unha paisaxe transformado por unha importante zona turística.	XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.	CMCCT CAA CCL CD CSC

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 10. O espazo urbano				
d e g i l	B10.1. Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio.	B10.1. Definir a cidade.	XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.	CMCCT CAA CCL
d e g i l p	B10.2. Morfoloxía e estrutura urbanas. Análise socioeconómica e política a través do plano da cidade.	B10.2. Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus trazados.	XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B10.3. Planificacións urbanas. Instrumentos do planeamento.	B10.3. Identificar o proceso de urbanización e enumerar as súas características e as planificacións internas.	XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.	CMCCT CAA CCL
			XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.	CAA CCL
d e g i l p	B10.4. Características do proceso de urbanización. Áreas de influencia.	B10.4. Analizar a morfoloxía e a estrutura urbana, e extraer conclusións da pegada da historia e a súa expansión espacial, reflexo da evolución económica e política da cidade.	XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.	CCL CD CAA
d e g i l p	B10.5. Características da paisaxe urbana.	B10.5. Analizar e comentar unha paisaxe urbana.	XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l p	B10.6. Usos do solo urbano. Ordenación territorial.	B10.6. Identificar o papel das cidades na ordenación do territorio.	XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.	CMCCT CAA CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B10.7. Rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades.	B10.7. Describir a rede urbana española e comentar as súas características.	XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.	CMCCT CAA CCL
d e g i l p	B10.8. Sistema urbano español: desenvolvemento sustentable. Cidades saudables. O territorio como recurso.	B10.8. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ao espazo urbano español, utilizando fontes en que estea dispoñible, en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 11. Formas de organización territorial				
d e g i l p	B11.1. Organización territorial de España.	B11.1. Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, autonómica e estatal.	XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B11.2. Influencia da historia e da Constitución de 1978 no deseño territorial.	B11.2. Explicar a organización territorial española e establecer a influencia da historia e da Constitución de 1978, mediante o emprego de mapas históricos e actuais.	XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B11.3. Desequilibrios e contrastes territoriais.	B11.3. Analizar a organización territorial española e describir os desequilibrios e os contrastes territoriais, así como os mecanismos correctores.	XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.	CMCCT CAA CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l p	B11.4. Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. Comunidade Autónoma de Galicia.	B11.4. Describir a transcendencia das comunidades autónomas e definir as políticas territoriais que levan a cabo, incidindo no caso de Galicia.	XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.	CMCCT CAA CCL
d e g i l p	B11.5. A cuestión territorial na España das autonomías.	B11.5. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de organización territorial en España, utilizando fontes en que estea dispoñible en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.	CMCCT CAA CCL
			XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.	CAA CCL
Bloque 12. España en Europa e no mundo				
d e g i l	B12.1. España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e a diversidade política.	B12.1. Definir a situación xeográfica de España no mundo, establecendo a súa posición e localizando os seus territorios.	XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B12.2. España en Europa. Estrutura territorial. Contrastes físicos e socioeconómicos de Europa.	B12.2. Describir o continente europeo distinguindo a súa estrutura territorial e os contrastes físicos e socioeconómicos.	XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.	CMCCT CAA CCL
d e g i l	B12.3. Posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial.	B12.3. Identificar a posición de España na Unión Europea, enumerando as políticas rexionais e de cohesión territorial que se practican en Europa e que afectan a España.	XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.	CMCCT CAA CCL
			XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B12.4. España no mundo. Globalización e diversidade no mundo.	B12.4. Definir a globalización e explicar os seus trazos.	XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.	CMCCT CAA CCL CSC

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B12.5. Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais.	B12.5. Comparar os procesos de mundialización e diversidade territorial, resumindo as características de ambos.	XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B12.6. Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.	B12.6. Explicar as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.	CMCCT CAA CCL CD

Temporalización de contidos:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación	
				Mes	Número de sesións		
1ª Avaliación	0	B1.1. Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina.	INTRO	SET	2	1ª	
		B1.2. Características do espazo xeográfico. Concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. Desenvolvemento sustentable.					
		B1.3. Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas.					
		B1.4. Plano e mapas: compoñentes e análise. O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000					
		B1.5. Técnicas cartográficas.					
		B1.6. Obtención e interpretación da información cartográfica. Imaxes de satélite.					
	1	B2.1. España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade.	1	SET OUT	14		
		B2.2. Relevo español: diversidade xeomorfolóxica. Localización dos principais accidentes xeográficos.					
		B2.3. Evolución xeolóxica do territorio español como conformadora das diferentes morfoestruturas.					
		B2.4. Litoloxía peninsular e insular e formas de modelaxe.					
		B2.5. Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular, e os trazos de cada unha.					
		B2.6. Corte topográfico: realización e análise.					
	2	B3.1. Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima.	2	OUT NOV	14		2ª
		B3.2. Dominios climáticos españois: as súas características e representación en diagramas.					
		B3.3. Dominios climáticos españois: factores limitantes.					
		B3.4. Variabilidade climática. Temperatura e precipitación.					
		B3.5. Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España.					
		B3.6. Mapas de tempo, altura e superficie: análise e interpretación.					
3	B4.1. Diversidade hídrica da península e das illas. Principais elementos hídricos nas paisaxes.	3	NOV	12	3ª		
	B4.3. Réximes fluviais predominantes.						
	B4.2. Vertentes hidrográficas. Principais cuncas fluviais peninsulares.						
	B4.4. Zonas húmidas en España.						
	B4.6. Augas subterráneas.						
	B3.8. Factores xeográficos e características da vexetación. Rexións bioxeográficas.						

4	B3.9.	Formacións vexetais españolas e a súa distribución. Análise de series de vexetación.	4	DEC	6
	B2.7.	Concepto de solo. Os solos en España: variedade edáfica e as súas características.			
	B5.1.	Paisaxes naturais españolas.			
	B5.2.	Influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural.			
	B5.3.	Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico. Paisaxes culturais.			
	B3.7.	Escenarios de cambio climático en diferentes dominios do territorio peninsular e insular.			
	B4.5.	Aproveitamento dos recursos hídricos: incidencia da seca e das chuvias torrenciais.			
	B5.4.	Aproveitamento sustentable do medio físico.			
B5.5.	Varietades de paisaxes naturais.				

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
5	B7.1.	Peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. Poboación activa.	Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características. Exploracións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais. Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC). Silvicultura: características e desenvolvemento do territorio. Actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman o espazo pesqueiro. Caso galego.	5	DEC ENE	12	4ª
	B7.2.	Aspectos históricos e naturais que explican os factores agrarios.					
	B7.4.	Estrutura da propiedade e tenencia da terra.					
	B7.3.	Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características.					
	B7.5.	Exploracións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais.					
	B7.6.	Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC).					
	B7.7.	Silvicultura: características e desenvolvemento do territorio.					
6	B8.2.	Localización das fontes de enerxía en España.	Localización das fontes de enerxía en España. Proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica. Achea ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español. Rexións industriais e eixes de desenvolvemento en España: importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro. Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española. Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes.	6	ENE FEB	12	5ª
	B8.1.	Proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica.					
	B8.3.	Achea ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español.					
	B8.5.	Rexións industriais e eixes de desenvolvemento en España: importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro.					
	B8.6.	Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española.					
	B8.4.	Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes.					
7	B9.1.	Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario.	Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario. Análise dos servizos e distribución no territorio. Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico. Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial. Espazos turísticos: características e evolución. Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos. Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral.	7	FEB	12	6ª
	B9.2.	Análise dos servizos e distribución no territorio.					
	B9.3.	Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico.					
	B9.4.	Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial.					
	B9.5.	Espazos turísticos: características e evolución.					
	B9.6.	Otras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos.					
	B9.7.	Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral.					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
				Mes	Número de sesións	
8	B6.1.	Fontes para o estudo da poboación. Procedementos de análise en demografía.	8	MRZ	16	7ª
	B6.4.	Distribución territorial da poboación.				
	B6.3.	Movimentos naturais de poboación.				
	B6.2.	Evolución histórica.				
	B6.5.	Migracións.				
	B6.6.	Mapa da distribución da poboación española.				
	B6.7.	Mapa da densidade da poboación española.				
	B6.8.	Conformación do espazo demográfico actual. Definición e cálculo de taxas demográficas.				
	B6.9.	Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. Realidade demográfica galega.				
	B6.10.	Ordenación do territorio. Peso do factor demográfico.				
9	B10.1.	Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio.	9	MRZABR	14	8ª
	B10.2.	Morfoloxía e estruturas urbanas. Análise socioeconómica e política a través do plano da cidade.				
	B10.3.	Planificacións urbanas. Instrumentos do planeamento.				
	B10.4.	Características do proceso de urbanización. Áreas de influencia.				
	B10.5.	Características da paisaxe urbana.				
	B10.6.	Usos do solo urbano. Ordenación territorial.				
	B10.7.	Rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades.				
	B10.8.	Sistema urbano español: desenvolvemento sustentable. Cidades saudables. O territorio como recurso.				
10	B11.1.	Organización territorial de España.	10	ABRMAI	5	9ª
	B11.2.	Influencia da historia e da Constitución de 1978 no deseño territorial.				
	B11.3.	Desequilibrios e contrastes territoriais.				
	B11.4.	Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. Comunidade Autónoma de Galicia.				
	B11.5.	A cuestión territorial na España das autonomías.				
11	B12.2.	España en Europa. Estrutura territorial. Contrastes físicos e socioeconómicos de Europa.	11	MAI	5	9ª
	B12.3.	Posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial.				
12	B12.1.	España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e a diversidade política.	12	MAI	5	9ª
	B12.4.	España no mundo. Globalización e diversidade no mundo.				
	B12.5.	Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais.				
	B12.6.	Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.				

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
0	XHB1.1.1	Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	CL EOE
	XHB1.2.1.	Identifica as paisaxes xeográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB1.2.2.	Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA	EOE
	XHB1.3.1.	Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CD	EOE TIC
	XHB1.4.1.	Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CD	EOE TIC
	XHB1.4.2.	Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CD	EOE
	XHB1.5.1.	Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB1.6.1.	Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
1	XHB2.1.1.	Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB2.2.1.	Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

		XHB2.3.1.	Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
		XHB2.4.1.	Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
		XHB2.5.1.	Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB2.6.1.	Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	2	XHB3.1.1.	Localiza os dimas nun mapa de España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CA CD	EOE
		XHB3.2.1.	Describe e compara os dimas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB3.3.1.	Representa e comenta dimogramas específicos de cada dima.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB3.4.1.	Comenta as características dos dimas españois a partir dos seus dimogramas representativos.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB3.5.1.	Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións dimatolóxicas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB3.5.2.	Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB3.6.1.	Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
3		XHB4.1.1.	Explica a diversidade hídrica en España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB4.3.1.	Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA	EOE
	XHB4.2.1.	Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB4.4.1.	Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre ese tema.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB4.6.1.	Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflectan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB3.8.1.	Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB3.9.1.	Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CA CD	EOE
	XHB3.9.2.	Analiza razoadamente unha diserie.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB2.7.1.	Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB2.7.2.	Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
4	XHB5.1.1.	Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB5.1.2.	Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE
	XHB5.2.1.	Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE

XHB5.2.2.	Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE
XHB5.3.1.	Diferenza as paisaxes humanizadas das naturais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
XHB3.7.1.	Analiza como afecta a España o cambio climático.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
XHB3.7.2.	Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
XHB4.5.1.	Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
XHB4.5.2.	Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
XHB5.4.1.	Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CL
XHB5.4.2.	Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CL
XHB5.4.3.	Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CL
XHB5.5.1.	Diferenza as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 10% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizaen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
5	XHB7.1.1.	Identifica as actividades agropecuarias e forestais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.1.2.	Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	100	90	+	+	+	+	+	CCL CAA CD	EOE
	XHB7.2.1.	Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.2.2.	Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.	100	90	+	+	+	+	+	CAA CCL	EOE
	XHB7.4.1.	Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.3.1.	Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.5.1.	Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.6.1.	Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB7.6.2.	Comenta textos xomalísticos que expliquen a situación española na PAC.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CAA	EOE CL
	XHB7.8.1.	Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

6	XHB7.7.1.	Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.7.2.	Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.	50		+	+	+	+	+	CCL CAA	EOE CL
	XHB8.2.1.	Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CDC	EOE
	XHB8.1.1.	Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.1.2.	Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.	100	90	+	+	+	+	+	CCL CAA CMCCT	EOE
	XHB8.1.3.	Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.	50		+	+	+	+	+	CCL CAA CD	EOE
	XHB8.3.1.	Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.3.2.	Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.5.1.	Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CD CAA	EOE
	XHB8.5.2.	Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.	100	90	+	+	+	+	+	CCL CAA CD	EOE
	XHB8.5.3.	Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.6.1.	Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB8.4.1.	Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
7	XHB9.1.1.	Identifica as características do sector terciario español.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.2.1.	Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.1.	Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.2.	Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.3.	Describe e analiza mapas que reflctan un sistema de transporte determinado.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.4.	Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.5.	Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.4.1.	Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.5.1.	Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.6.1.	Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.6.2.	Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB9.6.3.	Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.7.1.	Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflictan o seu impacto nunha paisaxe.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD CSC	EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirse o 10% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizaen para a avaliación deste estándar.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
8	XHB6.1.1.	Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CD	EOE	
	XHB6.4.1.	Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB6.3.1.	Aplica a teoría da transición demográfica ó caso español.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB6.3.2.	Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC	
	XHB6.2.1.	Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB6.2.2.	Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB6.5.1.	Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	

	XHB6.5.2.	Identifica e analiza as migracións recentes.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB6.5.3.	Explica as relacións entre Comunidades Autónomas en relación coas migracións interiores.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB6.6.1.	Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB6.7.1.	Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB6.8.1.	Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB6.9.1.	Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB6.10.1.	Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CA
9	XHB10.1.1.	Define cidade e a chega exemplos.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE TIC
	XHB10.2.1.	Analiza e explica o plano dunha cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB10.3.1.	Identifica as características do proceso de urbanización.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB10.3.2.	Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.	100	90	+	+	+	+	+	CAA CCL	EOE
	XHB10.4.1.	Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB10.4.2.	Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.	100	90	+	+	+	+	+	CCL CD CAA	EOE TIC
	XHB10.5.1.	Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB10.5.2.	Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB10.6.1.	Explica a xerarquización urbana española.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE TIC
	XHB10.7.1.	Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB10.8.1.	Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE CL TIC
10	XHB11.1.1.	Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da Comunidade Autónoma.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.1.	Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.2.	Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.3.	Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.4.	Distingue e enumera as Comunidades Autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.3.1.	Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE

	XHB11.4.1.	Explica as políticas territoriais que practican as Comunidades Autónomas en aspectos concretos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB11.5.1.	Distingue os símbolos que diferencian as Comunidades Autónomas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB11.5.2.	Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.	50	90	+	+	+	+	+	CAA CCL	EOE
11	XHB12.2.1.	Explica a posición de España na Unión Europea.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB12.3.1.	Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB12.3.2.	Comenta novas xomalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE CL
12	XHB12.1.1.	Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB12.1.2.	Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB12.1.3.	Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB12.4.1.	Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.	100	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE
	XHB12.5.1.	Confeciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CA
	XHB12.6.1.	Explica as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE CL TIC CA

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 10% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizaen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

- CCL Comunicación lingüística
- CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD Competencia dixital
- CAA Competencia en aprender a aprender
- CSC Competencia social e cívica
- CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC Conciencia e expresións culturais

LENDA TRANSVERSAIS

- CL Comprensión lectora
- EOE Expresión oral e escrita
- CA Comunicación audiovisual
- TIC Tecnoloxías da información e a comunicación
- EMP Emprendemento
- EC Educación cívica
- PV Prevención da violencia

4.9. MÓDULO IV ESA

Temporalización de contidos:

1ª Avaliación-3º bimestre febreiro-marzo	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
13	B1.1	A existencia dun mundo bipolar. A Guerra Fría.			FEB	12	X
	B1.2	O proceso de descolonización.					
	B1.3	A evolución das grandes potencias: URSS e EEUU: sociedade, política, e economía e cultura.					
	B1.4	A ditadura de Franco e a transición política de España cara a democracia					
14	B1.5	O mundo recente entre os séculos XX e XXI. A globalización. A revolución tecnolóxica. Consecuencias.			MARZO	12	X
	B1.6	Distintas formas económicas e sociais do capitalismo no mundo					
	B1.7	O derrubamento dos rexímenes soviéticos e as súas consecuencias.					
	B1.8	A constitución da Unión Europea.					

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaliación 4º bimestre abril-maio	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
15	B2.1	Autonomía e autoconhecimento. A iniciativa emprendedora e o/a empresario/a na sociedade.			ABRIL	12	X
	B2.2	Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional					

16	B2.3	Itinerarios formativos e carreiras profesionais. Proceso de procura de emprego en empresas do sector. Autoemprego. Proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal.									
	B2.4	Dereito do traballo									
	B2.5	Dereitos e deberes derivados da relación laboral.									
	B2.6	Contrato de traballo e negociación colectiva							MAIO	12	X
	B2.7	Seguridade Social. Sistema de protección. Emprego e desemprego.									
	B2.8	Protección do/da traballador/a e beneficios sociais.									
	B2.9	Riscos laborais. Normas. Planificación da protección na empresa.									

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	% Consecución	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
13	B1.1.1	Interpreta a evolución dos EEUU e da URSS e os seus aliados a partir de fontes literarias e audiovisuais.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	
	B1.1.2	Utiliza fontes históricas e historiográficas para comprender e explicar conflitos da época da guerra fría.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	
	B1.2.1	Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CCL	
	B1.2.2	Distingue contextos diferentes do mesmo proceso. Por exemplo: África subsahariana (anos 50 e 60) e a India.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	
	B1.3.1	Relaciona a organización política coa evolución social, económica e cultural dos dous grandes sistemas socioeconómicos de finais do século XX.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CCL	
	B1.3.2	Desenvolve unha actitude crítica ante os diferentes enfoques dun mesmo feito histórico, analizando e contrastando as fontes de información.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA	
	B1.3.3	Sopesa as consecuencias positivas e os problemas que xeneran as diferentes posturas para tomar decisións políticas e económicas.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA CSL	

14	B1.4.1	Coñece o proceso que conduxo da Guerra Civil a Dictadura.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	B1.4.2	Describe a situación da posguerra durante a ditadura española na relación con outros contextos similares.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA
	B1.4.3	Enxuiña as consecuencias do réxime ditatorial en España no século XX.	100	80	+	+	+	+	+	CAA CCL
	B1.4.4	Elabora unha cronoloxía de acontecementos fundamentais da transición española.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CCL
	B1.4.5	Valora os acertos do proceso de democratización en España.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA
	B1.4.6	Analiza feitos e acontecementos conflictivos na España democrática.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CAA
	B1.5.1	Busca na prensa novas sobre algún sector con relacións globalizadas e elabora argumentos a favor e en contra.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CD CCL CAA
	B1.6.1	Interpreta o renacemento e deduce das nacións no novo mapa político europeo da época.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA
	B1.6.2	Comprende os pros e contras do estado de benestar.	100	80	+	+	+	+	+	CSC
	B1.7.2	Analiza os aspectos políticos, económicos e culturais despois dos cambios producidos polo colapso da URSS.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL
	B1.8.1	Comprende as causas da constitución da Unión Europea.	100	80	+	+	+	+	+	CSC CCL
	B1.8.2	Discute sobre a situación actual da Unión Europea e o seu futuro.	50	80	+	+	+	+	+	CAA CSC CCL

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	% Consecución	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
15	B2.1.1	Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	50	80	+	+	+	+	+	CSIEE CAA	
	B2.1.2	Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional da súa contorna, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	100	80	+	+	+	+	+	CSIEE CAA CD	
	B2.2.1	Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.	50	80	+	+	+	+	+	CSIEE CAA	
	B2.2.2	Desenvolve habilidades sociais e actúa de acordo con actitudes e valores democráticos.	100	80	+	+	+	+	+	CSIEE CAA	
	B2.2.3	Fórmase para mellorar o seu benestar individual e contribuir á cohesión social.	100	80	+	+	+	+	+	CSIEE CAA	
16	B2.3.1	Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	50	80	+	+	+	+	+	CSC CSIEE	
	B2.3.2	Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróboas en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.	50	80	+	+	+	+	+	CMCCT CSC CSIEE	
	B2.3.3	Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.	50	80	+	+	+	+	+	CCL CSC CSIEE	
	B2.3.4	Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.	100	80	+	+	+	+	+	CCL CSC CSIEE	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

- CCL Comunicación lingüística
- CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD Competencia dixital
- CAA Competencia en aprender a aprender
- CSC Competencia social e cívica
- CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC Conciencia e expresións culturais

4.10. HISTORIA DO MUNDO CONTEMPORÁNEO 1º BACEPA

Temporalización de contidos:

UNIDADE/TEMPORALIZACIÓN	Identificación do contido (*)	Contido (*)
0/1	B11.1.	Tempo histórico.
	B11.2.	Fontes históricas.
VOC	B11.3.	Vocabulario histórico e artístico da Idade Contemporánea.
1/1	B1.1.	Trazos do Antigo Réxime.
	B1.2.	Transformacións do Antigo Réxime: economía, poboación e sociedade.
	B1.5.	Relacións internacionais: equilibrio europeo.
	B1.3.	Revolucións e parlamentarismo en Inglaterra.
	B1.4.	O pensamento da Ilustración.
	B3.2.	Nacemento dos EEUU.
	B3.1.	Crise do Antigo Réxime: visión global.
	B1.6.	Manifestacións artísticas do momento.
2/1	B2.1.	Revolución Industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais e ideolóxicos).
	B2.2.	Revolución ou revolucións industriais: características. Transformacións técnicas e novas fontes de enerxía.
	B2.3.	Protagonismo de Gran Bretaña e extensión do proceso de industrialización a outras zonas de Europa. Industrialización extraeuropea. Industrialización española e galega.
	B2.5.	Economía industrial: pensamento e primeiras crises.
	B2.4.	Cambios debidos á Revolución Industrial: transportes, agricultura, poboación (migracións e novo concepto de cidade).
3/1	B3.3.	Revolución Francesa de 1789: aspectos políticos e sociais.
	B3.4.	Imperio Napoleónico.
	B3.5.	O Congreso de Viena e o Absolutismo.
	B3.6.	Revolucións liberais ou burguesas de 1820, 1830 e 1848. O caso español.
	B3.7.	O Nacionalismo: unificacións de Italia e Alemaña.
	B3.8.	Cultura e Arte: Europa entre o neodasicismo e o romanticismo.

	4/1	B2.6.	Na cémento do proletariado e organización da clase obreira: orixes do sindicalismo e correntes de pensamento; partidos políticos obreiros.
	5/1	B4.1.	Transito do século XIX ao XX: visión global.
		B3.9.	Independencia das colonias hispanoamericanas.
		B4.3.	Expansión colonial dos países industriais: causas; colonización e reparto de Asia, África e outros endaves coloniais; consecuencias.

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA/temporalización	Identificación do contido (*)	Contido (*)
	6/2	B4.2.	Evolución dos principais Estados en Europa, América e Asia: Inglaterra vitoriana; Francia (III República e II Imperio); Alemaña bismarckiana; o Imperio Austrohúngaro; Rusia; os Estados Unidos (da Guerra Civil ata comezos do século XX) e Xapón (transformacións de finais do século XIX).
	7/2	B4.4.	Relacións internacionais: Paz Armada: a Tripla Alianza e a Tripla Entente.
		B4.5.	I Guerra Mundial: causas, desenvolvemento e consecuencias.
		B5.3.	Tra tados de Paz e reajuste internacional: Sociedade das Nacións.
	8/1	B5.2.	Revolución Rusa; formación e desenvolvemento da URSS.
	9/1	B5.1.	Economía, sociedade e cultura da época: os anos vinte.
		B5.4.	Estados Unidos e a crise de 1929: a Gran Depresión e o "New Deal".
	10/1	B5.5.	Fas cismos europeos e nazismo alemán.
		B5.6.	Relacións internacionais do período de entreguerras; viraxes cara á guerra.

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA/temporalización	Identificación do contido (*)	Contido (*)
	11/1	B5.7.	II Guerra Mundial: orixes do conflito e características xerais.
		B5.8.	Desenvolvemento da II Guerra Mundial.
		B5.9.	Consecuencias da II Guerra Mundial.

	B5.10.	Antisemitismo: O Holocausto.
	B5.11.	Preparación da Paz e a ONU.
12/1	B6.1.	Fomação do bloque comunista fronte ao bloque capitalista .Guerra Fría.
	B6.2.	Evolución das relacións entre as dúas superpotencias . Conflitos : da Guerra Fría á coexistencia pacífica e a distensión.
	B6.3.	Evolución da economía mundial de posguerra .
	B6.4.	Características sociais e culturais de dous modelos políticos diferentes : comunismo e capitalismo .
13/1	B7.1.	Orixes, causas e factores da descolonización .
	B7.2.	Etapas e modelos de descolonización .
	B7.3.	Desenvolvemento do proceso descolonizador: papel da ONU.
	B7.4.	O terceiro mundo e o Movemento de Países Non Aliñados : problemas dos países do terceiro mundo .
	B7.5.	Relacións entre os países desenvolvidos e non desenvolvidos; na cemento da axuda internacional .
14/1	B8.1.	A URSS e as democracias populares .
	B8.2.	Irrupción de M. Gorbachov: Perestroika e Glasnost.
	B8.3.	Desintegración da URSS: CEI -Federación Rusa e as novas repúblicas exsoviéticas.
	B8.4.	Caída do muro de Berlín e evolución dos países de Europa central e oriental .
	B8.5.	Problema dos Balcáns. Guerra de Iugoslavia .
15/1	B9.1.	Pensamento e cultura da sociedade capitalista na segunda metade do século XX.
	B9.2.	Estado do benestar.
	B9.3.	Proceso de construción da Unión Europea : das Comunidades Europeas á Unión.
	B9.4.	Obxectivos e institucións da Unión Europea .
	B9.5.	Evolución dos Estados Unidos : dos anos 60 aos 90.
	B9.6.	Xapón e os novos países asiáticos industrializados .
16/1	B10.1.	Globalización e medios de comunicación: impacto científico e tecnolóxico . Caída do muro de Berlín . Atentados de Nova York. A inmigración como fenómeno globalizado .
	B10.2.	A ameaza terrorista nun mundo globalizado .
	B10.3.	Europa : reto e unión .
	B10.4.	Trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI, tras os atentados do 11 de setembro de 2001.
	B10.6.	O mundo islámico na actualidade .
	B10.7.	África islámica , subsahariana e Sudáfrica .
	B10.5.	Hispanoamérica : situación actual .
	B10.8.	A India e China do século XX ao XXI : evolución política, económica, social e de mentalidades .

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo (%)	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita(%)	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
0	HMCB 11.1.1.	Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	
	HMCB 11.2.1.	Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CD CAA CCL	CL EOE TIC
	HMCB 11.3.1.	Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	EOE
1	HMCB 1.1.1.	Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 1.1.2.	Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE TIC
	HMCB 1.1.3.	Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CCEC	CL EOE
	HMCB 1.1.4.	Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 1.2.1.	Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan á economía, á poboación e á sociedade.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 1.2.2.	Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 1.5.1.	Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	EOE
	HMCB 1.3.1.	Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE TIC
	HMCB 1.3.2.	Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE
	HMCB 1.4.1.	Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE
	HMCB 1.4.2.	Establece as semellanzas e as diferenzas entre as ideas da Ilustración e o liberalismo de comezos do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL	CL EOE
	HMCB 3.2.1.	Identifica xerarquías causais na guerra da independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CAA	CL EOE
HMCB 3.1.1.	Realiza eixes cronolóxicos que indúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCCT	CL EOE TIC	

	HMCB 1.6.1.	Distingue e caracteriza obras de arte do Rocóco.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCEC CCL CAA	CL EOE
2	HMCB 2.1.1.	Identifica as causas da primeira Revolución Industrial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.2.1.	Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.2.2.	Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.3.1.	Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	CL
	HMCB 2.3.2.	Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento e económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CMCCT	CL EOE TIC
	HMCB 2.3.3.	Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA	EOE
	HMCB 2.5.1.	Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC
	HMCB 2.4.1.	Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CSIEE	CL EOE
	HMCB 2.4.2.	Describe a partir dun plano a cidade industrial británica.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.4.3.	Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século XIX.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	EOE
	HMCB 2.4.4.	Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CD	EOE
	3	HMCB 3.3.1.	Explica as causas da Revolución Francesa de 1789.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCCT
HMCB 3.3.2.		Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 3.4.1.		Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	CL
HMCB 3.5.1.		Analiza as ideas defendidas e as condicións do Congreso de Viena, e relaciónaaas coas súas consecuencias.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 3.6.1.		Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
HMCB 3.7.1.		Describe e explica a unificación de Italia e de Alemaña a partir de fontes gráficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CD	CL EOE
HMCB 3.8.1.		Establece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neodadismo e o Romantismo a partir de fontes gráficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CCEC	CL EOE
4	HMCB 2.6.1.	Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 2.6.2.	Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE

5	HMCB 4.1.1.	Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA	EOE
	HMCB 3.9.1.	Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao comezo do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	EOE
	HMCB 4.3.1.	Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 4.3.2.	Localiza nun mapa mundi as colonias das potencias imperialistas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	CL
	HMCB 4.3.3.	Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo(%)	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita (%)	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
6	HMCB 4.2.1.	Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT CAA	EOE
	HMCB 4.2.2.	Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra victoriana.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
	HMCB 4.2.3.	Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
	HMCB 4.2.4.	Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
7	HMCB 4.4.1.	Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 4.5.1.	Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC
	HMCB 4.5.2.	Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	EOE
	HMCB 4.5.3.	Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
	HMCB 4.5.4.	Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	EOE
	HMCB 5.3.1.	Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
8	HMCB 5.2.1.	Analiza o papel que xoga a Sociedade das Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE TIC
	HMCB 5.2.2.	Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
9	HMCB 5.1.1.	Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC
	HMCB 5.4.1.	Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE TIC CA
	HMCB 5.4.2.	Interpreta imaxes da Gran Depresión.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	CL EOE
10	HMCB 5.5.1.	Comenta gráficos que explican a crise económica de 1929.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 5.5.2.	Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán.	50	90	+	+	+	+	+	CSC	CL EOE
	HMCB 5.6.1.	Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
		Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizen para avaliar este estándar.

3ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
11	HMCB 5.7.1.	Identifica e explica as causas desencadeadoras da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE	
	HMCB 5.8.1.	Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE	
	HMCB 5.8.2.	Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	EOE	
	HMCB 5.9.1.	Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE	
	HMCB 5.10.1.	Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CD	PV EOE	
	HMCB 5.10.2.	Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	PV EOE	
	HMCB 5.11.1.	Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE	
12	HMCB 6.1.1.	Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CD	CL	
	HMCB 6.2.1.	Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	EOE	
	HMCB 6.3.1.	Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista.	50	90	+	+	+	+	+	CSC	TIC	
	HMCB 6.3.2.	Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD CMCCT	CL EOE	
	HMCB 6.4.1.	Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	CL EOE	
	HMCB 6.4.2.	Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	CL EOE	
	HMCB 6.4.3.	Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE	
	HMCB 6.4.4.	Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE	
13	HMCB 7.1.1.	Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CD	CL	
	HMCB 7.2.1.	Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE	
	HMCB 7.2.2.	Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE	
	HMCB 7.3.1.	Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE	

	HMCB 7.4.1.	Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL CMCCT	EOE TIC
	HMCB 7.4.2.	Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CD	CL
	HMCB 7.4.3.	Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 7.5.1.	Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
14	HMCB 8.1.1.	Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CD	CL
	HMCB 8.1.2.	Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	EOE
	HMCB 8.1.3.	Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
	HMCB 8.2.1.	Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 8.3.1.	Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI-Federación Rusa.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CMCCT	EOE
	HMCB 8.4.1.	Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL
	HMCB 8.4.2.	Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 8.4.3.	Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	TIC CA
	HMCB 8.5.1.	Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 8.5.2.	Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
15	HMCB 9.1.1.	Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 9.1.2.	Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC CA
	HMCB 9.2.1.	Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 9.3.1.	Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	EOE
	HMCB 9.4.1.	Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CCL	CL EOE
	HMCB 9.5.1.	Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos desde os anos 60aos 90.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CMCCT	EOE
	HMCB 9.5.2.	Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE TIC CA
	HMCB 9.6.1.	Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
16	HMCB 10.1.1.	Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE

HMCB 10.1.2.	Elabora un breve informe sobre as relación entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas.	50		+	+	+	+	+	CSC CD CCL CSIEE	CL EOE TIC
HMCB 10.1.3.	Extrae conclusión de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual.	50		+	+	+	+	+	CSC CD CCL	CL EOE TIC
HMCB 10.2.1.	Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid, 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (ciudadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE TIC CA
HMCB 10.3.1.	Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xomalísticas seleccionadas.	50		+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 10.3.2.	Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 10.4.1.	Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, e economía e cultura.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	EOE
HMCB 10.6.1.	Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL CD	CL EOE
HMCB 10.7.1.	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 10.5.1.	Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 10.8.1.	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE
HMCB 10.8.2.	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de entre países emerxentes de Asia e África.	50	90	+	+	+	+	+	CSC CAA CCL	CL EOE

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realízen para avaliar este estándar.

LENGUA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia en aprender a aprender
CSC	Competencia social e cívica
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

LENGUA TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora
EOE	Expresión oral e escrita
CA	Comunicación audiovisual
TIC	Tecnoloxías da información e a comunicación
EMP	Emprendemento
EC	Educación cívica
PV	Prevención da violencia

4.11. HISTORIA DE ESPAÑA 2º BACEPA

Temporalización de contidos:

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
				Mes	Número de sesións	
1ª Avaliación	0	Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns		SETEMBRO-OUTUBRO.	6	
		B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas.				
		B0.2. Análise e comentario de fontes.				
		B0.3. Utilidade das fontes.				
		B0.4. Mapas e liñas do tempo.				
		Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711).				
		B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartessos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).				
		Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)				
		B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.				
		B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV): diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación.				
		B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.				
		B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.				
		Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700).				
		B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.				
		B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.				
B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II problema sucesorio; crise demográfica e económica.						
B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contra reforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte.						
1		Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788).		OUTUBRO	9	2

	B4.1	Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os " pactos de familia".			
	B4.2	Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado.			
	B4.3	Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, industria, comercio; liberalización do comercio con América.			
	B4.4	Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia.			
	B4.5	A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica.			
2	Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo.			OUTUBRO-NOVEMBRO	9
	B5.1	Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.			
	B5.2	Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.			
	B5.3	Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista.			
	B5.4	Emanipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España.			
	B5.5	A obra de Goya como testemuño da época.			
3	Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874).			NOVEMBRO-DECEMBRO	6
	B6.1	O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas.			
	B6.2	Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.			
	B6.3	Proceso constitucional.			
4	B6.4	Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal.		DECEMBRO	6
	B6.5	Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.			

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

2ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
					Mes	Número de sesións	
5			Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902).		XANEIRO	6	2
	B7.1.	Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quen da de partidos, caciquismo e fraude electoral.					

	B7.2.	Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro.			
	B7.3.	Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba.			
	B7.4.	Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo.			
	B9.1.	Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.			
	B9.2.	Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).			
	B10.4	Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.			
		Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente.			
6	B8.1.	Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña.		XANEIRO-FEBREIRO	6
	B8.2.	Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a libre cambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.			
		Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931).			
	B9.3.	Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía.			
7	B9.4.	Crecedo económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria B9.4. Crecedo económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; Intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria.		FEBREIRO	3
		Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)			
8	B10.1.	A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración.		FEB MR	6
	B10.2	Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931 política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-ceadista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).			

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do contido (*)	Referencia no libro de texto	Temporalización		Probas avaliación
				Mes	Número de sesións	
9	B10.3	Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.		MR	6	2
	Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975).					
10	B11.1	Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; osíclantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).		MR-ABR	9	2
	B11.2	Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema.				
		Bloque 12. Normalización de democracia de España e integración en Europa (desde 1975)				
11	B12.1	Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas.		ABR - MAY	6	2
	B12.2	Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia.				
	B12.3	Gobernos constitucionais problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa.				
	B12.4	Papel de España no mundo actual.				

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo individual	Traballo en grupo	Caderno	Proba escrita		
0		HEB0.1.1.	Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	100		90			10		CCL CD CAA CSC	
		HEB0.2.1.	Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	20			90		10		CCL CAA CSC	
		HEB0.3.1.	Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	10			90		10		CMCCT CAA CSC	
		HEB0.4.1.	Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	10			90		10		CMCCT CAA CSC	

HEB1.1.1.	Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	100			90		B12.3. 10		CAA CSC	
HEB1.1.2	Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.	100		90	10				CCEC	
HEB1.1.3.	Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.	100			90		10		CCL CSC	
HEB1.1.4.	Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.	80		90			10		CCL CAA CSC	
HEB1.1.5.	Explica o diferente nivel de desenvolvemento das reas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	80		90			10		CCEC	
HEB1.1.6.	Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	10	10				90		CSC CAA	
HEB1.1.7.	Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	100	90		10				CCL CSC CCEC	
HEB1.1.8.	Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	80							CCL CSC CCEC	
HEB1.1.9	Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza.	80	90		10				CCL CSC	
HEB1.1.10	Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición.	70				90	10		CCL CD CAA CSI EE CCEC	
HEB1.1.11.	Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90		CMCCT CAA CSC	
HEB1.1.12.	Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.	20			10		90		CCL CSC	
HEB2.1.1.	Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península	100	90				10		CCL CSC	
HEB2.1.2.	Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns.	10			10		90		CMCCT CAA CSC	
HEB2.1.3.	Describe a evolución política de Al-Andalus.	100	90		10				CCL CSC	
HEB2.1.4.	Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus.	100	90		10				CCL CSC CCEC	
HEB2.2.1.	Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media.	100	90		10				CCL CSC	
HEB2.2.2.	Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións.	100	90		10				CCL CSC	
HEB2.2.3.	Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	50	90		10				CCL CAA CSC	
HEB2.2.4.	Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	10			10		90		CCL CAA CSC	
HEB2.3.1.	Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	100			10		90		CCL CSC	
HEB2.4.1.	Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.	100	90		10				CCL CSC CMCST	
HEB2.5.1.	Describe o labor dos centros de tradución.	10			10		90		CCL CSC CCEC	

	HEB2.5.2.	Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camino de Santiago, e elabora unha breve exposición.	100			90	10		CCL CD CAA CSIEE CCEC
	HEB3.1.1.	Define o concepto de unión dinástica aplicada a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	100	90	10				CCL CSC
	HEB3.1.2.	Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	100	90	10				CCL CSC
	HEB3.2.1.	Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron.	100	90	10				CCL CAA CSC
	HEB3.2.2.	Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.	70		90		10		CCL CSC
	HEB3.2.3.	Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.	50		10		90		CCL CSC CAA
	HEB3.3.1.	Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía.	50		100				CCL CSC
	HEB3.3.2.	Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.	50		10		90		CCL CSC
	HEB3.3.3.	Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.	10		10		90		CCL CSC CAA
	HEB3.3.4.	Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	10		10		90		CCL CSC CAA
	HEB3.3.5.	Explica os principais factores da crise demográfica e económica do XVII e as súas consecuencias.	100	90	10				CCL CSC
	HEB3.3.6.	Representa unha liña do tempo desde 1474 a 1700 e sitúa os principais acontecementos históricos.	50		10		90		CMCCT CAA CSC
	HEB3.4.1.	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	10		10	90			CCL CD CAA CSC CCEC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
1ª Avaliación	1	HEB4.1.1.	Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.1.2.	Representa unha liña do tempo desde 1700 a 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90		CMCCT CAA CSC	
		HEB4.1.3.	Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.2.1.	Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.2.2.	Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	10	10				90		CCL CSC CAA	
		HEB4.2.3.	Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB4.2.4.	Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.	90	90		10				CCL CSC	

		HEB4.3.1.	Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.	100	90		10					CCL CSC CAA	
		HEB4.3.2.	Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.	100	90		10					CCL CSC	
		HEB4.3.3	Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.	90	90		10					CCL CSC	
		HEB4.4.1.	Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII.	100	90		10					CCL CSC	
		HEB4.5.1.	Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.	100	90		10					CCL CAA CSC CCEC	
		HEB4.5.2.	Razoa a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.	100	90		10					CCL CSC CCEC	
	2	HEB5.1.1.	Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.	80	90		10					CCL CSC	
		HEB5.1.2.	Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.	90	90		10					CCL CSC	
		HEB5.2.1.	Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime	100	90		10					CCL CSC CAA	
			HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.	100	90		10					CCL CSC CAA	
			HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.	100	90		10					CCL CSC	
			HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.	100	90		10					CCL CSC	
			HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20		10			90				CAA CSC CMCCT
			HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.	50			10		90				CCL CAA CSC
			HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.	50	90		10						CCL CSC
			HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas.	50	90		10						CCL CSC
		HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.	50			10		90				CCL CD CSC CCEC	
	3	HEB6.1.1.	Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.	100	90		10					CAA CSC	
		HEB6.1.2.	Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.	100	90		10					CCL CSC	
		HEB6.1.3.	Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90				CMCCT CAA CSC
		HEB6.2.1.	Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.	100	90		10						CCL CSC
		HEB6.2.2.	Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade e explica o papel dos militares.	100	90		10						CCL CSC
		HEB6.2.3.	Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.	100	90		10						CCL CSC CAA
		HEB6.2.4.	Compara as desamortizacións de Mendizábal e Mañoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.	100	90		10						CCL CSC CAA

		HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de dases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.	100	90		10				CCEC CSC CCL	
		HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.	80	90		10				CCL CSC CAA	
4		HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.	90	90		10				CCL CSC	
		HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do Sexenio e explica as súas consecuencias políticas.	100	90		10				CAA CSC	
		HEB6.5.1. Relación a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio ca do movemento obreiro internacional.	50	90		10				CCL CSC CAA	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
2ª Avaliación	HEB7.1.1	Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.	100	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB7.1.2	Especificas as características esenciais da Constitución de 1876.	90	90		10				CCL CSC	
	HEB7.1.3	Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.1.4	Representa unha liña do tempo desde 1874 a ta 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20		50			50		CMCCT CAA CSC	
	HEB7.2.1	Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.	50	90		10				CCEC CCL CSC	
	HEB7.2.2	Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	100	90		10				CCL CAA CSC CCEC	
	HEB7.3.1	Compara o papel político dos militares no reinado de Alfonso XII co das etapas anteriores do XIX.	80	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB7.3.2	Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.4.1	Explica a política española respecto ao problema de Cuba.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.4.2	Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB7.4.3	Especificas as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.	100	90		10				CCEC CCL CSC	
	HEB9.1.1	Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.	50	90		10				CCL CSC	
	HEB9.1.2	Representa unha liña do tempo desde 1902 a ta 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			90		10		CMCCT CAA CSC	

		HEB9.1.3.	Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.	20			10		90			CCL CAA CSC		
		HEB9.2.1.	Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.	80	90		10					CCL CSC		
		HEB9.2.2.	Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.	80	90		10					CCL CSC		
		HEB9.2.3.	Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB9.2.4.	Analiza a crise xeral de 1917: causas, manifestacións e consecuencias.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB9.4.1.	Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.	80	90		10							
		HEB9.3.3	Explica as causas da caída da monarquía	100	90		10					CCL CSC		
		HEB10.4.1.	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	50				10	90			CCL CSC		
	6	HEB9.4.3.	Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.	50	90		10					CCL CSC		
		HEB8.1.1.	Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.	50	90		10					CCL CSC		
		HEB8.2.1.	Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Mañoz.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB8.2.2.	Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura no XIX.	100	90		10					CCL		
		HEB8.2.3.	Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxía e a minaría ao longo do século XIX.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB8.2.4.	Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.	50	90		10					CCL CSC CAA		
		HEB8.2.5	Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	50	90		10					CCL CSC CAA		
		HEB8.2.6.	Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB8.2.7.	Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e libre cambistas ao longo do século XIX.	50				90	10				CCL CSC	
		HEB8.2.8.	Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna	50	90		10						CCL CSC	
	HEB8.2.9.	Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	60	90		10						CCL CSC		
	HEB8.2.10.	Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	80	90		10						CCL CSC		
	7	HEB9.3.1.	Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB9.3.2.	Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB9.4.2.	Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.	100	90		10					CCL CSC		
		HEB9.3.3.	Explica as causas da caída da monarquía.	100	90		10					CCL CSC CAA		
	8		HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.	100	90		10					CCL CSC CAA		

		HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	80	90		10				CCL CSC CAA	
		HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	90	90		10				CCL CSC	
		HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB10.2.5. Describe as causas, desenvolvemento e consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	100	90		10				CCL CSC	
		HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	100	90		10				CCL CSC	

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
9	HEB10.3.1.	Especifica os antecedentes da Guerra Civil.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB10.3.2.	Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.	50	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB10.3.3.	Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.	80	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB10.3.4.	Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB10.3.5.	Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.	50			10		90		CCL CSC	
10	HEB11.1.1.	Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.	50			10		90		CCL CSC CAA	
	HEB11.1.2.	Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.	100	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB11.1.3.	Explica a organización política do Estado franquista.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.4.	Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.5.	Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.6.	Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.7.	Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.	80	90		10				CCL CSC CAA	
	HEB11.1.8.	Explica a política e económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.9.	Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.	90	90		10				CSC	
	HEB11.1.10.	Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB11.1.11.	Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			10		90		CMCCT CSC CAA	
11	HEB11.2.1.	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo	20				10	90		CCLCD CSIEECCEC	
	HEB12.1.1.	Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.	100	90		10				CCL CSC	
	HEB12.1.2.	Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.	90	90		10				CCL CSC	
	HEB12.1.3.	Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.	100	90		10				CCL CSC	
HEB12.1.4.	Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Mondoña.	80	90		10				CCL CSC		

	HEB12.2.1.	Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.	100	90		10				CCL CSC
	HEB12.2.2.	Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.	50	90		10				CCL CSC
	HEB12.3.1.	Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.	20			90		10		CCL CSC CAA
	HEB12.3.2.	Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.	20			90		10		CCL CSC CAA
	HEB12.3.3.	Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008.	50	90		10				CCL CSC
	HEB12.3.4.	Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.	50			10		90		CCL CSC
	HEB12.3.5.	Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	20			90		10		CMCCT CAA CSC
	HEB12.4.1.	Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.	50					100		CL CSC

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

LEENDA COMPETENCIAS

- CCL Comunicación lingüística
- CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD Competencia dixital
- CAA Competencia en aprender a aprender
- CSC Competencia social e cívica
- CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC Conciencia e expresións culturais

4.12. XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACEPA

Temporalización de contidos:

1ª Avaluación	UNIDADE DIDÁCTICA/temporalización	Identificación do contido (*)	Contido (*)
	0/1	B1.1.	Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina.
		B1.2.	Características do espazo xeográfico. Concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. Desenvolvemento sustentable.

		B1.3.	Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas.
		B1.4.	Plano e mapas: compoñentes e análise. O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000
		B1.5.	Técnicas cartográficas.
		B1.6.	Obtención e interpretación da información cartográfica. Imaxes de satélite.
	1/2	B2.1.	España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade.
		B2.2.	Relevo español: diversidade xeomorfolóxica. Localización dos principais accidentes xeográficos.
		B2.3.	Evolución xeolóxica do territorio español como conformadora das diferentes morfoloxías.
		B2.4.	Litoxía peninsular e insular e formas de modelaxe.
		B2.5.	Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular, e os trazos de cada unha.
		B2.6.	Corte topográfico: realización e análise.
	2/2	B3.1.	Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima.
		B3.2.	Dominios climáticos españois: as súas características e representación en diagramas.
		B3.3.	Dominios climáticos españois: factores limitantes.
		B3.4.	Variabilidade climática. Temperatura e precipitación.
		B3.5.	Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España.
		B3.6.	Mapas de tempo, altura e superficie: análise e interpretación.
	3/1	B4.1.	Diversidade hídrica da península e das illas. Principais elementos hídricos nas paisaxes.
		B4.3.	Réximes fluviais predominantes.
		B4.2.	Vertentes hidrográficas. Principais cuncas fluviais peninsulares.
		B4.4.	Zonas húmidas en España.
		B4.6.	Augas subterráneas.
		B3.8.	Factores xeográficos e características da vexetación. Rexións bioxeográficas.
		B3.9.	Formacións vexetais españolas e a súa distribución. Análise de series de vexetación.
B2.7.		Concepto de solo. Os solos en España: variedade edáfica e as súas características.	
4/2	B5.1.	Paisaxes naturais españolas.	
	B5.2.	Influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural.	
	B5.3.	Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico. Paisaxes culturais.	
	B3.7.	Escenarios de cambio climático en diferentes dominios do territorio peninsular e insular.	
	B4.5.	Aproveitamento dos recursos hídricos: incidencia da seca e das chuvias torrenciais.	
	B5.4.	Aproveitamento sustentable do medio físico.	
B5.5.	Variacións de paisaxes naturais.		

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Relación	Organización	Contido (*)	Contido (*)
----------	--------------	-------------	-------------

	5/2	B7.1.	Peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. Poboación activa.
		B7.2.	Aspectos históricos e naturais que explican os factores agrarios.
		B7.4.	Estrutura da propiedade e tenencia da terra.
		B7.3.	Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características.
		B7.5.	Explotacións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais.
		B7.6.	Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC).
		B7.8.	Silvicultura: características e desenvolvemento do territorio.
		B7.7.	Actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman o espazo pesqueiro. Caso galego.
	6/2	B8.2.	Localización das fontes de enerxía en España.
		B8.1.	Proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica.
		B8.3.	Achega ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español.
		B8.5	Rexións industriais e eixes de desenvolvemento en España: importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro.
		B8.6	Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española.
		B8.4.	Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes.
	7/2	B9.1.	Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario.
		B9.2.	Análise dos servizos e distribución no territorio.
		B9.3.	Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico.
		B9.4.	Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial.
		B9.5.	Espazos turísticos: características e evolución.
		B9.6.	Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos.
		B9.7.	Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral.

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

3ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA/Temporalización	Identificación do contido (*)	Contido (*)	
			B6.1.	Fontes para o estudo da poboación. Procedementos de análise en demografía.
			B6.4.	Distribución territorial da poboación.
			B6.3.	Movements naturais de poboación.

	9/2	B6.2.	Evolución histórica.
		B6.5.	Migracións.
		B6.6.	Mapa da distribución da poboación española.
		B6.7.	Mapa da densidade da poboación española.
		B6.8.	Conformación do espazo demográfico actual. Definición e cálculo de taxas demográficas.
		B6.9.	Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. Realidade demográfica galega.
		B6.10.	Ordenación do territorio. Peso do factor demográfico.
	10/1	B10.1.	Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio.
		B10.2.	Morfoloxía e estruturas urbanas. Análise socioeconómica e política a través do plano da cidade.
		B10.3.	Planificacións urbanas. Instrumentos do planeamento.
		B10.4.	Características do proceso de urbanización. Áreas de influencia.
		B10.5.	Características da paisaxe urbana.
		B10.6.	Usos do solo urbano. Ordenación territorial.
		B10.7.	Rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades.
		B10.8.	Sistema urbano español: desenvolvemento sustentable. Cidades saudables. O territorio como recurso.
	11/1	B11.1.	Organización territorial de España.
		B11.2.	Influencia da historia e da Constitución de 1978 no deseño territorial.
		B11.3.	Desequilibrios e contrastes territoriais.
		B11.4.	Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. Comunidade Autónoma de Galicia.
		B11.5.	A cuestión territorial na España das autonomías.
	12/1	B12.2.	España en Europa. Estrutura territorial. Contrastes físicos e socioeconómicos de Europa.
		B12.3.	Posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial.
	12/1	B12.1.	España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e a diversidade política.
		B12.4.	España no mundo. Globalización e diversidade no mundo.
B12.5.		Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais.	
B12.6.		Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.	

(*). Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

Avaliación dos estándares de aprendizaxe:

1ª Avaliación	UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
					Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
0	XHB1.1.1	Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	CL EOE	
	XHB1.2.1.	Identifica as paisaxes xeográficas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE	

	XHB1.2.2.	Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA	EOE
	XHB1.3.1.	Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CD	EOE TIC
	XHB1.4.1.	Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CD	EOE TIC
	XHB1.4.2.	Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CD	EOE
	XHB1.5.1.	Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB1.6.1.	Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
1	XHB2.1.1.	Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB2.2.1.	Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB2.3.1.	Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB2.4.1.	Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB2.5.1.	Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB2.6.1.	Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
2	XHB3.1.1.	Localiza os climas nun mapa de España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CA CD	EOE
	XHB3.2.1.	Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB3.3.1.	Representa e comenta diagramas específicos de cada clima.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB3.4.1.	Comenta as características dos climas españois a partir dos seus diagramas representativos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB3.5.1.	Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico refleídos nas estacións climatolóxicas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB3.5.2.	Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB3.6.1.	Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
3	XHB4.1.1.	Explica a diversidade hídrica en España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB4.3.1.	Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA	EOE
	XHB4.2.1.	Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB4.4.1.	Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre ese tema.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB4.6.1.	Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	50			+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC	
	XHB3.8.1.	Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB3.9.1.	Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparecen.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CA CD	EOE	
	XHB3.9.2.	Analiza razoadamente unha diserie.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB2.7.1.	Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE	
	XHB2.7.2.	Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
4	XHB5.1.1.	Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB5.1.2.	Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE	
	XHB5.2.1.	Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE	
	XHB5.2.2.	Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.	50			+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE
	XHB5.3.1.	Diferenza as paisaxes humanizadas das naturais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE	
	XHB3.7.1.	Analiza como afecta a España o cambio climático.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB3.7.2.	Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC	
	XHB4.5.1.	Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB4.5.2.	Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE	
	XHB5.4.1.	Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.	50			+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CL
	XHB5.4.2.	Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	50			+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CL
	XHB5.4.3.	Obtén e analiza a información que aparece nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	50			+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CL

	XHB5.5.1.	Diferenza as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
--	-----------	--	----	--	---	---	---	---	---	------------------------	------------

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartírase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase		
5	XHB7.1.1.	Identifica as actividades agropecuarias e forestais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.1.2.	Diferenza as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CAA CD	EOE
	XHB7.2.1.	Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.2.2.	Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.	50	90	+	+	+	+	+	CAA CCL	EOE
	XHB7.4.1.	Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.3.1.	Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.5.1.	Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.6.1.	Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB7.6.2.	Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CAA	EOE CL
	XHB7.8.1.	Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.7.1.	Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB7.7.2.	Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.	50		+	+	+	+	+	CCL CAA	EOE CL
6	XHB8.2.1.	Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CDC	EOE
	XHB8.1.1.	Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB8.1.2.	Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CAA CMCCT	EOE
	XHB8.1.3.	Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.	50		+	+	+	+	+	CCL CAA CD	EOE
	XHB8.3.1.	Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.3.2.	Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.5.1.	Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CD CAA	EOE
	XHB8.5.2.	Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CAA CD	EOE
	XHB8.5.3.	Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.6.1.	Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB8.4.1.	Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
7	XHB9.1.1.	Identifica as características do sector terciario español.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.2.1.	Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.1.	Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.2.	Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.3.	Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.4.	Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.3.5.	Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.4.1.	Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.5.1.	Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.6.1.	Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.6.2.	Explica como articulan o territorio outras actividades terdarias.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB9.6.3.	Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE

	XHB9.7.1.	Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD CSC	EOE
--	-----------	--	----	--	---	---	---	---	---	-------------------------------	-----

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

UNIDADE DIDÁCTICA	Identificación do estándar (*)	Estándares de aprendizaxe (*)	Mínimo	Instrumentos de avaliación						Competencias clave	Temas transversais	
				Proba escrita	Proba oral	Traballo indiv.	Traballo gru.	Caderno	Observ. Clase			
3ª Avaliación	8	XHB6.1.1.	Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CD	EOE
		XHB6.4.1.	Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.3.1.	Aplica a teoría da transición demográfica ó caso español.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.3.2.	Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
		XHB6.2.1.	Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.2.2.	Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.5.1.	Explica os procesos migratorios antigos que afecta a España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.5.2.	Identifica e analiza as migracións recentes.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.5.3.	Explica as relacións entre Comunidades Autónomas en relación coas migracións interiores.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.6.1.	Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.7.1.	Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.8.1.	Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
		XHB6.9.1.	Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
		XHB6.10.1.	Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CA

9	XHB10.1.1.	Define cidade e a chega exemplos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE TIC
	XHB10.2.1.	Analiza e explica o plano dunha cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB10.3.1.	Identifica as características do proceso de urbanización.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB10.3.2.	Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.	50	90	+	+	+	+	+	CAA CCL	EOE
	XHB10.4.1.	Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB10.4.2.	Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.	50	90	+	+	+	+	+	CCL CD CAA	EOE TIC
	XHB10.5.1.	Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB10.5.2.	Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC
	XHB10.6.1.	Explica a xerarquización urbana española.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE TIC
	XHB10.7.1.	Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB10.8.1.	Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE CL TIC
10	XHB11.1.1.	Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da Comunidade Autónoma.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.1.	Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.2.	Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.3.	Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.2.4.	Distingue e enumera as Comunidades Autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB11.3.1.	Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB11.4.1.	Explica as políticas territoriais que practican as Comunidades Autónomas en aspectos concretos.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB11.5.1.	Distingue os símbolos que diferencian as Comunidades Autónomas.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB11.5.2.	Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.	50	90	+	+	+	+	+	CAA CCL	EOE
11	XHB12.2.1.	Explica a posición de España na Unión Europea.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE
	XHB12.3.1.	Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL	EOE

12	XHB12.3.2.	Comenta novas xomalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE CL
	XHB12.1.1.	Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB12.1.2.	Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB12.1.3.	Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE
	XHB12.4.1.	Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.	50	90	+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CSC	EOE
	XHB12.5.1.	Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE TIC CA
	XHB12.6.1.	Explica as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	50		+	+	+	+	+	CMCCT CAA CCL CD	EOE CL TIC CA

(*) Segundo se recolle no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño.

(+) Repartirase o 20% da nota entre os instrumentos de avaliación que leven este símbolo e se realizasen para avaliar este estándar.

LENDA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia en aprender a aprender
CSC	Competencia social e cívica
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

LENDA TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora
EOE	Exposición oral e escrita
CA	Comunicación audiovisual
TIC	Tecnoloxías da información e a comunicación
EMP	Emprendemento
EC	Educación cívica
PV	Prevención da violencia

5. METODOLOXÍA

5.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS E AS SÚAS IMPLICACIÓNS DIDÁCTICAS

Tal e como recolle o PEC do Centro, dentro das metodoloxías propias de cada materia intentaranse seguir os seguintes principios:

- Facilitarase a elaboración de aprendizaxes significativos no alumnado, procurando a coherencia lóxica dos contidos.
- Favorecerase a capacidade do estudante para aprender por sí mesmo.
- Iniciarase ó estudante no coñecemento da realidade dacordo cos principios básicos do método científico.

- Aplicaranse metodoloxías activas que aseguren a participación do alumnado nos procesos de ensino-aprendizaxe.
- Fomentarse o manexo das novas tecnoloxías.
- Traballarase a interdisciplinidade, presentando e planificando os contidos cunha estruturación clara das súas relacións, tanto dentro da mesma área como coas outras.

Todo o anterior non impide que sexa posible e necesaria a diversidade metodolóxica dende unha triple perspectiva:

- Dende a consideración de obxectivos e contidos específicos que requiren metodoloxías distintas no seu proceso de aprendizaxe.
- Dende a atención á diversidade do alumnado, pois alumnado diverso demanda diversificacións metodolóxicas.
- Dende a heteroxeneidade do profesorado, pois a distinta formación previa, a variada experiencia profesional e as persoais concepcións educativas poden propiciar que a intervención educativa e a interacción na aula adopten diferentes métodos pedagóxicos.

5.2. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Memorización comprensiva.
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa,...
- Elaboración de sínteses.
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos..
- Comentarios de textos, gráficos, mapas.
- Resolución de problemas.
- Estudo de casos (proxectos).
- Simulacións.

5.3. SECUENCIACIÓN HABITUAL DO TRABALLO NA AULA

Posible secuencia:

- Presentación da unidade didáctica: motivación mediante unha breve descrición do contido e das técnicas a empregar no desenvolvemento da unidade, así como a súa finalidade.
- Detección de coñecementos previos: remuíño de ideas, cuestións breves, debate inicial, presentación de imaxes, etc.
- Exposición de contidos de forma lóxica e ordenada (tanto contidos básicos para todo o alumnado, como información complementaria para reforzo e ampliación), fomentando a participación e interacción do alumnado.
- Traballo persoal do alumnado:
 - Lectura e comprensión de textos.

- Análise de documentos, pequenas investigacións, etc.
- Resposta a preguntas.
- Resolución de problemas.
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses, mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva.
- Realización de probas de avaliación.
- Avaliación por parte do profesorado:
 - Análise de producións: caderno, mapas, comentarios.
 - Exposicións orais.
 - Probas escritas.
 - Observación do traballo na aula.
 - Traballos individuais e en grupo.

5.4. OUTRAS DECISIÓNS METODOLÓXICAS

Agrupamentos:

De facerse, permitíndoo a situación sanitaria, serán flexibles e faranse en función das actividades, que serán: individuais, en pequeno grupo ou en gran grupo (debates ou saídas do centro).

Materiais e recursos didácticos:

- En 1ºESO, ó utilizarse EDIXGAL, usaranse indistintamente as tres editoriais dispoñibles (Netex, Edebé e Aula Planeta), para elaborar materiais e/ou impartir o temario, segundo o profesor estime oportuno en cada contido.
- Libros de texto da Editorial Vicens Vives para as materias de 2ºESO a 1ºBACH.
- En 2ºBACH recoméndase comprar para Xeografía o libro da Editorial Anaya.
- En 2ºBACH recoméndase comprar para Historia de España o libro da editorial Vicens Vives.
- Material elaborado polo profesorado, que se lle entregará ó alumnado e/ou se colgará na Aula Virtual e Edixgal para que o alumnado o imprima e se traballe na aula e/ou na casa.
- Películas, vídeos, documentais, libros, recursos da internet e prensa.
- Canón proxector, pizarra dixital e ordenador.
- Aula Virtual, Edixgal, Cisco Webex Meetings, Falamos, correo electrónico.

6. AVALIACIÓN

6.1. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN INICIAL

Durante os primeiros días do curso, o profesorado valorará, mediante a observación atenta na clase, e co emprego de probas orais e escritas, a situación de partida de cada alumno e alumna, tratando sobre todo

de detectar aquel alumnado que poda ter problemas, para tratar de tomar as medidas oportunas o antes posible.

As familias que o desexen serán informadas desta avaliación a través das titorías ou nas horas asignadas no horario de cada profesor para a atención a pais.

Informarase ó titor ou titora na reunión que se fai para o efecto entre o profesorado dese curso, no caso de detectar alumnado con carencias ou déficits moi relevantes.

Tentarase reforzar os aspectos nos que se atopen carencias, en colaboración co departamento de Orientación.

6.2. ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS PREVIOS

Tal e como sinala a Orde do 24 de xuño de 2008, pola que se desenvolve a organización e o currículo das ensinanzas de bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, existen materias de modalidade que precisan, para poder ser cursadas satisfactoriamente, de coñecementos previos, que se xustificarán, ben cursando as materias que corresponden, ou ben acreditando os coñecementos necesarios, pero non é o caso de ningunha das materias deste Departamento, polo tanto, non é necesaria a acreditación de coñecementos previos para a matrícula de ningunha materia.

6.3. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN CONTINUA

Para a avaliación continua poderase avaliar mediante diversos instrumentos: probas escritas e/ou orais, traballos individuais e/ou grupais, actividades no caderno, e observación da actitude e o comportamento na aula.

6.3.1. Temporalización e estrutura das probas escritas:

En xeral faranse dúas probas escritas cada trimestre. Para a ESA, as probas faranse segundo o indicado no apartado Secuenciación e Temporalización.

As probas poderán constar de preguntas ou ben tratarse da realización dun comentario dun texto, mapa ou outro tipo de documento histórico ou xeográfico, ou unha mestura disto.

Para a materia de Historia de España de 2º de Bacharelato, indícanse na Aula Virtual diversas normas para elaborar composicións de textos (“Normas comentario de texto” e “Normas para hacer composiciones”) e realizar outras probas da materia, que deben ser estritamente respectadas.

Para a materia de Xeografía de 2º de Bacharelato, inclúese na Aula Virtual un documento que onde se especifican os contidos de cada proba escrita así como a estrutura dos exames e o que se pide, aínda que se explicarán na aula todos os contidos que se establecen legalmente para a materia.

6.3.2. Cualificación das probas escritas:

As probas escritas cualifícanse sobre 10 puntos, e a súa puntuación dependerá en primeiro lugar da información contida, pero tamén da claridade e coherencia do expresado, das referencias ós documentos no seu caso, da capacidade de relación e o manexo dunha terminoloxía histórica e xeográfica precisa e

axeitada. É importante situar cronoloxicamente os feitos que se estudan, de xeito que debe indicarse, cando se pida, unha cronoloxía/contextualización das cuestións das que se trate. Isto parece obvio tratándose do estudo da Historia, pero é moi frecuente que os alumnos se limiten a estudar os acontecementos, deixando absolutamente de lado a súa situación no tempo, sen facer ningunha referencia a ela.

Para a materia de Historia de España de 2º de Bacharelato, indícanse na Aula Virtual diversas normas para elaborar composicións de textos (“Normas comentario de texto” e “Normas para hacer composiciones”) e realizar outras probas da materia, que deben ser estritamente respectadas. A puntuación de tales probas dependerá do grado de subxección a ditas normas.

O profesor poderá descontar ata 1 punto nas probas escritas por razón das faltas de ortografía, falta de limpeza no escrito, ou carencia de marxes.

Aquelas probas escritas ou preguntas de probas escritas que resulten ilexibles ou aqueles cuxa forma non se corresponda coas indicacións do profesor non se cualificarán.

A utilización de medios ilícitos para superar unha proba (copiar, falar co resto do alumnado, etc.) supón unha cualificación de 0 nesa proba, e considerárase a avaliación como non superada.

Puntuarase cun cero calquera proba escrita sen nome e apelidos.

Terase tamén en conta o respecto ás normas de convivencia á hora de valorar a posible participación nas actividades extraescolares.

6.3.3. Cualificación das avaliacións:

No 1º e 2º curso da ESO e na ESA, a media das probas escritas (suma da nota sacada en cada proba -sen redondeo- e división entre o número de probas) representará o 70% da nota final de avaliación dos alumnos; en 3º e 4º da ESO e en BACEPA representará o 80% e en 1º e 2º de Bacharelato representará o 90%.

Débese acadar unha cualificación mínima de 5 en cada proba escrita para poder a partir de dita nota facer unha media, xunto coa valoración do resto do traballo e das actitudes, e considerar aprobada a avaliación.

O restante 30%, 20% ou 10%, segundo proceda, corresponde a actitude ante a materia e traballo do alumnado:

1º e 2º da ESO e ESA: 30%

10%: libreta, deberes, traballo de clase.

10%: actitude ante a materia, traer material que se pide para a clase, comportamento, puntualidade, respecto polo profesor e polos compañeiros.

10%: exposicións orais e traballos de investigación

3º e 4º da ESO e BACEPA: 20%

5%: actitude ante a materia, traer material que se pide para a clase, comportamento, puntualidade, respecto polo profesor e polos compañeiros.

15%: libreta, deberes, traballo de clase, exposicións orais e traballos de investigación.

1º e 2º de BACH: 10%

10% (todo): actitude ante a materia, traer material que se pide para a clase, comportamento, puntualidade, respecto polo profesor e polos compañeiros, libreta, deberes, traballo de clase, exposicións orais e traballos de investigación.

Valorarase a colaboración de tódolos membros no caso dun traballo grupal e, en tódolos casos (traballos escritos ou exposicións orais, grupais ou individuais), que o explicado se adecúe ó solicitado polo profesorado, que o alumno amose interese e esforzo, que se use unha terminoloxía axeitada e precisa, que se faga un discurso coherente e que se empreguen os medios de exposición axeitados.

Será imprescindible para aprobar a materia a entrega de tódolos traballos propostos polo profesorado.

No caderno do alumno pedirase limpeza e orde, e valorarase a realización das tarefas pedidas e o esforzo na súa realización, así como a comprensión do explicado/estudado.

Valorarase positivamente una actitude de atención e interese por parte do alumno, e de respecto cara ao profesorado e compañeiros.

6.3.4. Recuperación das probas non superadas:

Cando unha ou varias probas non se superen (cualificación inferior a 5), poderanse recuperar ou ben nunha soa proba de recuperación ó finalizar o trimestre, ou ben por medio de recuperacións de cada unha das probas ó longo do trimestre, ou ben nunha soa proba na recuperación final ordinaria ó finalizar o curso, segundo o estableza o profesorado.

6.3.5. Recuperación de avaliacións non superadas:

Mediante a superación das probas de recuperación arriba mencionadas, tendo que acadar unha cualificación de 5 en cada unha das que se fagan.

E posible, no caso de que se faga unha recuperación por cada proba feita, que se faga outra de carácter global, de tódolos contidos vistos en cada trimestre.

6.4. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA EN ESO

6.4.1. Alumnado con avaliacións non superadas

Debe ir á recuperación final o alumnado que teña algunha avaliación completa sen superar; tamén o que teña algunha parte dalgunha avaliación.

No caso de que o profesor faga unha recuperación por cada proba feita durante o curso, poderá establecer un máximo de temas suspensos para poder presentarse á avaliación final.

Este alumnado realizará, entre a finalización da 3ª avaliación e a recuperación final de curso, e baixo a supervisión do profesorado, actividades de apoio e recuperación, co fin de preparar os contidos a recuperar na proba escrita de recuperación final, deseñadas a partir do informe de avaliación individualizado que realizará o profesorado da materia, segundo o modelo achegado no anexo desta programación.

A proba de recuperación final será similar ás realizadas durante o curso, e valorarase sobre 10 puntos, tendo que acadar un 5 para considerala superada.

A nota acadada nesta proba suplirá as notas das probas escritas non superadas no curso que se recuperasen nesta. A cualificación final será a media das notas de todas as avaliacións, sendo necesario obter un 5 en cada avaliación para facer unha media.

6.4.2. Alumnado coas tres avaliacións superadas

O alumnado que teña as tres avaliacións superadas realizará, entre a finalización da 3ª avaliación e a fin de curso, e baixo a supervisión do profesorado, actividades de reforzo e ampliación de contidos.

A nota final da materia corresponderase coa media das notas das tres avaliacións; sen embargo, a realización destas actividades de reforzo e ampliación de contidos de forma correcta, seguindo as indicacións do profesorado, acompañada dunha actitude positiva ante a materia, e de respecto ante o resto do alumnado e do profesorado, supoñerá un incremento da nota final dun 5%.

6.5. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA EN BACHARELATO E BACEPA

Deben ir á avaliación final ordinaria aqueles alumnos que teñan algunha avaliación completa sen superar; tamén os que teñan algunha parte dalgunha avaliación.

No caso de que o profesor faga unha recuperación por cada proba feita durante o curso, poderá establecer un máximo de temas suspensos para poder presentarse á avaliación final.

A proba será unha similar ás realizadas durante o curso.

A cualificación final será a media das notas de todas as avaliacións.

Será necesario obter un 5 en cada avaliación para facer unha media.

6.6. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL EXTRAORDINARIA EN BACHARELATO E BACEPA

Será unha proba escrita similar ás feitas durante o curso, que se valorará sobre 10 puntos.

A nota da avaliación extraordinaria será a obtida na proba escrita mencionada.

6.7. PROCEDEMENTO DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES

O seguemento dos alumnos que teñan materias pendentes farase mediante a realización, con carácter voluntario, de traballos (resumos, esquemas, comentarios de texto) para ser corrixidos polo profesor, pero que non teñen por que terse en conta para a nota.

Faranse tres probas, unha por avaliación, valoradas sobre 10 puntos.

A cualificación final será a media das cualificacións obtidas nas tres probas mencionadas arriba, tendo en cada unha unha nota mínima de 5.

Despois de realizadas as tres probas por avaliación, aqueles que non as teñan superado poderán facer unha proba escrita extraordinaria, dos contidos correspondentes á avaliación/avaliacións suspensas.

A proba extraordinaria cualificarase sobre 10 puntos.

7. OUTRAS AVALIACIÓNS

7.1. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender ao alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender ao alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino –aprendizaxe				

7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames, etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc.?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de tutoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc. establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliáase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

7.2. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismo de revisión:

Revisarase como mínimo cada novo curso. En caso de desfase corríxanse os aspectos nos que se atope tal desfase.

7.2.1. Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica:	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secueñáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secueñáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/ varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedemento de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fíxanse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fíxanse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				

30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

8. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

8.1. MEDIDAS ORDINARIAS

8.1.1. Organizativas

Os posibles Agrupamentos Específicos, desdobramentos de grupos, e reforzos e/ou apoio dentro ou fóra da aula dalgún alumno ou alumna, virán determinados polo Centro, co mesmo tempo e horarios pero espazos diferenciados.

Os materiais e recursos didácticos serán similares ós do grupo ordinario e virán determinados polo profesorado correspondente.

Para o alumno enviado á Aula de Convivencia, as medidas virán determinadas polo Centro.

8.1.2. Curriculares

No caso de que algún alumno ou alumna presentase dificultades coa materia, poderíase facer algunha adaptación metodolóxica, como traballar colaborativamente en grupos heteroxéneos, ou adaptar os tempos e/ou instrumentos de avaliación.

8.2. MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

8.2.1. Organizativas

Non existen.

8.2.2. Curriculares

De ter que realizarse algunha Adaptación Curricular, realizarase co apoio do Departamento de Orientación, vistas as necesidades do alumnado e os resultados en cursos anteriores.

Non existen no presente curso Agrupamentos Específicos nas materias deste Departamento, debido a que o número de profesorado e as horas de docencia que a estes lles correspondían non o permitía, polo que tódolos alumnos están en grupos ordinarios. Faráselles o reforzo educativo que se considere, dacordo co Departamento de Orientación.

O alumnado que está incluído no Programa de Mellora da Aprendizaxe e Rendemento (PMAR) e que cursa o ámbito relacionado con este Departamento, recibe clases doutro Departamento.

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

As actividades complementarias incluíranse na Programación Xeral Anual do Centro.

10. ADDENDA: ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL OU A DISTANCIA

10.1. TRANSICIÓN Ó ENSINO NON PRESENCIAL, SE FOSE NECESARIO: ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL.

10.1.1. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Durante os primeiros días de clase, en setembro, promoveranse accións formativas para a mellora da competencia dixital do alumnado necesaria para o seu desenvolvemento na modalidade de ensino semipresencial ou a distancia. Do mesmo modo, facilitaráselle ao alumnado a inscrición na Aula Virtual e en Edixgal, así como que se matricule nos cursos das materias obxecto desta programación. Garantirase que o alumnado coñeza o funcionamento do seu curso e da metodoloxía que seguirá no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

No caso de ter que realizar unha actividade lectiva semipresencial ou a distancia, impulsaranse metodoloxías activas axustadas ás necesidades concretas do alumnado e grupo, que fomenten no alumnado unha actitude curiosa, crítica e investigadora. O uso de recursos tecnolóxicos serán a base para continuar co proceso formativo, desenvolvendo no alumnado actuacións que contribúan a que adquiera as competencias clave e os obxectivos de curso fixados para esta materia.

De maneira xeral, realizaranse as seguintes actividades:

- Control da asistencia ás clases virtuais.
- Explicación da parte teórica de cada tema, a través da aplicación Cisco Webex Meetings ou de Falamos.
- Resolución por parte do alumnado de exercicios de cada tema.
- Resolución por parte do profesorado de exercicios de cada tema, tanto en clases virtuais como a través de materiais colgados na Aula Virtual e en Edixgal, ou corrección dos que se pida que se envíen ó correo electrónico do profesorado.
- Entrega por parte do alumnado de traballos planificados.
- Outras actividades que faciliten a valoración e o seguemento das clases virtuais así como o progreso do alumnado.

10.1.2. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN

Estrutura das probas escritas:

Poderase avaliar mediante diversos instrumentos: probas escritas e/ou orais, traballos individuais e/ou grupais, actividades propostas, seguemento das clases virtuais, e observación da actitude e o comportamento.

As probas poderán constar de preguntas ou ben tratarse da realización dun comentario de texto, mapa ou outro tipo de documento histórico ou xeográfico, ou unha mestura diso.

Para a materia de Historia de España de 2º de Bacharelato, indícanse na Aula Virtual diversas normas para elaborar composicións de textos e realizar outras probas da materia, que deben ser estritamente respectadas.

Para a materia de Xeografía de 2º de Bacharelato, inclúese na Aula Virtual un documento que onde se lle especifica os contidos de cada proba escrita así como a estrutura dos exames e o que se pide, aínda que se explicarán na aula todos os contidos que se establecen legalmente para a materia.

Cualificación:

Se a actividade lectiva é a distancia, o alumno/a fará as probas preferentemente escritas, e serán telemáticas (a través das aplicacións Cisco Webex Meetings ou Falamos, ou calquera outro método que permita levala a cabo) se a situación sanitaria non permitira a realización de probas presenciais.

En 1º e 2º ESO e na ESA, o seguemento das clases virtuais desa avaliación e a realización e valoración das actividades de dita avaliación aportará un 20%, a actitude ante a materia (modo de entrega do que se pida, puntualidade nas entregas, etc.) e o respecto polo profesor e os compañeiros aportará un 10%, e a media das probas aportará un 70% do total da cualificación.

En 3º e 4º ESO, e BACEPA, o seguemento das clases virtuais desa avaliación e a realización e valoración das actividades de dita avaliación aportará un 15%, a actitude ante a materia (modo de entrega do que se pida, puntualidade nas entregas, etc.) e o respecto polo profesor e os compañeiros aportará un 5%, e a media das probas aportará un 80% do total da cualificación.

En 1º e 2º BAC, o seguemento das clases virtuais desa avaliación e a realización e valoración das actividades de dita avaliación, a actitude ante a materia (modo de entrega do que se pida, puntualidade nas entregas, etc.) e o respecto polo profesor e os compañeiros aportará un 10%, e a media das probas aportará un 90% do total da cualificación.

Se a actividade lectiva é semipresencial, o alumnado acudirá con certa regularidade ó centro, estando parte do alumnado no centro uns días e outra parte na casa, polo que a programación didáctica para a actividade lectiva presencial é válida para esta modalidade coas modificacións que se indican a continuación: nas sesións presenciais faríase a explicación da parte teórica de cada tema, mentres que a parte práctica faríana os días que estiveran na casa. De ser o caso, poderíaselles facilitar material audiovisual e/ou dixital para reforzar as explicacións cando estean nos seus domicilios.

O alumnado que no asista ó centro poderá consultarlle ó profesorado dúbidas a través de medios telemáticos (correo electrónico, Aula Virtual, Edixgal, Cisco Webex Meetings...) que serán atendidas á maior brevidade posible segundo a dispoñibilidade horaria do profesorado.

As probas teóricas cualifícanse sobre 10 puntos.

A puntuación das probas escritas dependerá en primeiro lugar da información contida, e tamén da claridade e coherencia do expresado, das referencias ós documentos no seu caso, da capacidade de relación e o manexo dunha terminoloxía histórica e xeográfica precisa e axeitada. É importante situar cronoloxicamente os feitos que se estudan, de xeito que debe indicarse, cando se pida, unha cronoloxía/contextualización das cuestións das que se trate. Isto parece obvio tratándose do estudio da

Historia, pero é moi frecuente que os alumnos se limiten a estudar os acontecementos, deixando absolutamente de lado a súa situación no tempo, sen facer ningunha referencia a ela.

Valorarase a colaboración de tódolos membros no caso dun traballo grupal e, en tódolos casos (traballos escritos ou exposicións orais, grupais ou individuais), que o explicado se adecúe ó solicitado polo docente, que o alumno amose interese e esforzo, que se use unha terminoloxía axeitada e precisa, que se faga un discurso coherente e que se empreguen os medios de exposición axeitados.

Será imprescindible para aprobar a materia a entrega de tódolos traballos propostos polo profesor.

Valorarase o seguemento, a actitude de atención e de respecto cara ao profesorado e aos compañeiros, e o interese por parte do alumno durante as videoconferencias. Unha actitude negativa de cara ao profesorado durante as videoconferencias ou outras formas de contacto do profesorado co alumnado, as faltas de respecto, comentarios ofensivos, ou interferencias continuas nas clases, será considerada abandono da materia e poderá ser cualificada cun 0.

Valorarase tamén o correcto envío do que se pida (escribir correctamente os emails, tarefas lexibles e con nome e apelidos, puntualidade nas entregas, enviar o que se solicita...). Aqueles exames ou preguntas de exames que resulten ilexibles ou aqueles cuxa forma non se corresponda coas indicacións do profesor non se cualificarán.

Para as probas escritas de composición de textos que se farán en 2º de Bacharelato, e demais probas na materia de Historia de España, os alumnos deberán respectar as indicacións contidas nos documentos expostos no curso da Aula Virtual desa materia: a puntuación de tales composicións dependerá do grado de subxección a ditas normas.

O profesor poderá descontar ata 1 punto nas probas escritas por razón das faltas de ortografía, falta de limpeza no escrito, ou carencia de marxes.

A utilización de medios ilícitos para superar unha proba ou para realizar calquera traballo (na libreta, individual ou colectivo) que supoña unha nota válida para avaliar ó alumnado, supón unha cualificación de 0 nesa proba, e considerarase a avaliación como non superada. A constatación de que algún alumno ou alumna presenta actividades das que non é autor ou autora implicará automaticamente unha valoración de 0 en ditas actividades. Do mesmo modo, cando o profesorado considere que as probas ou os traballos que se fagan de xeito non presencial precisen dunha verificación da autoría, poderáselle requirir a realización dunha defensa oral que demostre a asimilación dos contidos por parte do alumnado, que se atopará só nun espazo da súa casa.

Non se aceptarán traballos fóra do prazo indicado ou por outros medios que non sexan os precisados polo profesorado, polo que se avaliarán cun 0.

A nota de cada avaliación será a nota media das probas escritas que se realicen (sumarase a nota sacada en cada proba -sen redondeo- e dividirase entre o número de probas); o alumno debe acadar unha cualificación de 5 en cada proba para considerar aprobada a avaliación, e poder a partir de dita nota facer unha media, xunto coa valoración do resto do traballo e das actitudes.

Recuperación das probas non superadas:

Cando unha proba non se supere, poderase recuperar ou ben nunha soa proba de recuperación ó finalizar o trimestre, ou ben por medio de recuperacións de cada unha das probas que se fagan durante o trimestre, segundo o estableza o profesorado.

Recuperación de avaliacións non superadas:

Mediante a superación das probas de recuperación arriba mencionadas, tendo que acadar unha cualificación de 5 en cada unha das que se fagan.

E posible, no caso de que se faga unha recuperación por cada proba feita, que se faga outra de carácter global, de tódolos contidos vistos en cada trimestre.

Procedemento de avaliación final:

Deben ir á avaliación final aqueles alumnos que teñan algunha avaliación completa sen superar; tamén os que teñan algunha parte dalgunha avaliación.

No caso de que o profesorado faga unha recuperación por cada proba feita durante o curso, poderá establecer un máximo de temas suspensos para poder presentarse á avaliación final.

A proba será unha similar ás realizadas durante o curso.

A cualificación final será a media das notas de todas as avaliacións.

Será necesario obter un 5 en cada avaliación para facer unha media.

10.2. MEDIDAS DE ATENCIÓN AO ALUMNADO CON DIFICULTADES DIXITAIS

Un dos principios de calquera lei educativa é a compensación das desigualdades.

Desde a administración e centros educativos débense establecer uns criterios e facilitar ao alumnado que o necesite, os recursos que lle permitan reducir esas desigualdades para contar cos medios dixitais, de conexión necesarios,... para poder optar a un ensino de calidade e en condicións de igualdade.

Todo o alumnado recibirá unha formación inicial para coñecer as ferramentas da aula virtual. Aqueles alumnos/as con que non dispoñan de equipos dixitais (ordenadores, conexión a internet,...) facilitaráselles en sistema de préstamo, desde os centros educativos, os recursos necesarios para garantir un acceso en condicións a un ensino non presencial.